

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Katedra pastorálních oborů a právních věd

Pastorální teologie

Stanislava Ščotková

FARNÍ TÝM VRANOV NAD DYJÍ

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Aleš Opatrný, Th.D.

PRAHA 2009

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Ráda bych poděkovala za trpělivost při vedení této práce Mons. Aleši Opatrnému, za podnětné myšlenky děkuji P. Marku Dundovi, Th.D, dále svým spolusestrám a všem, kdo mi při psaní této práce jakkoliv přispěli svou pomocí.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a v seznamu literatury a pramenů jsem uvedla veškeré informační zdroje, které jsem použila.

V Praze dne:

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD	5
1 FARNÍ TÝM (FATYM)	7
1.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ A RELIGIOZITY V BÝVALÝCH SUDETECH. 7	
<i>1.1.1 Faktory působící na celkovou religiozitu v České republice</i>	8
<i>1.1.2 Znojemsko</i>	9
1.2 VZNIK A PŘÍPRAVA PROJEKTU	10
1.3 STRUKTURA TÝMU	11
<i>1.3.1 Moderátor</i>	13
<i>1.3.2 Ostatní kněží a jáhni</i>	13
<i>1.3.3 Laici</i>	14
1.4 VÝVOJ ZA 13 LET	15
<i>1.4.1 Vznik</i>	15
<i>1.4.2 Počátky služby</i>	16
<i>1.4.3 Rozčlenění</i>	17
<i>1.4.4 Další aktivity</i>	18
1.5 ZÁKLADNÍ ZÁSADY	18
1.6 MODLITBA V ŽIVOTĚ FARNÍHO TÝMU	20
<i>1.6.1 Význam modlitby</i>	20
<i>1.6.2 Mariánská úcta</i>	21
2 FARNOSTI FARNÍHO TÝMU	23
2.1 ZPŮSOB PASTORACE FATYMU VE SVĚŘENÝCH FARNOSTECH	23
<i>2.1.1 Hesla</i>	23
<i>2.1.2 Zpravodaj</i>	24
<i>2.1.3 Duchovní obnovy</i>	24
<i>2.1.4 TYNAFy, letní tábory a chaloupky</i>	25
<i>2.1.5 Víkendové pobyty pro děti a mládež na týmových farách</i>	25
<i>2.1.6 Konkrétní příklady ze života farností</i>	26
3 AKTIVITY FATYMU PŘESAHUJÍCÍ OBLAST SPRAVOVANÝCH FARNOSTÍ ..	
.....	28
3.1 SEVEROČESKÁ FARNOST JENÍKOV	28
3.2 MARIÁNSKÉ DRUŽINY	31
<i>3.2.1 Marianky</i>	32

3.2.2 Soluňáci	32
3.2.3 Vývoj skupinek.....	33
3.3 LIDOVÉ MISIE	33
3.3.1 Celkový rámec lidových misí vedených FATYMem.....	33
3.3.2 Zvláštní prvky lidových misí vedených FATYMem.....	34
3.4 PĚŠÍ POUTĚ	36
3.4.1 Počátky organizování pěších poutí.....	36
3.4.2 Pěší pouť z Vranova nad Dyjí na Velehrad.....	36
3.4.3 Dvanáctero poutníka	37
3.5 SETKÁNÍ MLÁDEŽE AIN KARIM	38
3.6 INICIATIVA ČISTÁ LÁSKA	38
3.6.1 Společenství čistých srdcí u nás	39
3.7 ČASOPIS MILUJTE SE!	39
3.7.1 Původ názvu.....	40
3.7.2 Témata, kterým se časopis věnuje.....	40
3.8 A.M.I.M.S. (APOSTOLATUS MARIAE IMMACULATAE MATRIS SPEI – APOŠTOLÁT PANNY MARIE NEPOSKVRNĚNÉ, MATKY NADĚJE)	41
3.8.1 Brožury vydávané tiskovým apoštolátem A.M.I.M.S.	41
3.9 INTERNETOVÁ TELEVIZE TV-MIS	42
4 AKTIVITY FATYMU PŘESAHUJÍCÍ HRANICI NAŠÍ ZEMĚ	44
4.1 A.M.I.M.S. UKRAJINA	44
4.2 MEZINÁRODNÍ INTERNETOVÁ TELEVIZE.....	44
5 VYHODNOCENÍ PROJEKTU A JEHO DOSAVADNÍCH VÝSLEDKŮ	46
5.1 SPOLEČNÁ DUCHOVNÍ SPRÁVA.....	46
5.1.1 Pozitiva společné duchovní správy.....	46
5.1.2 Negativa, se kterými se setkává společné duchovní správy.....	47
5.1.3 Přínos laiků spolupracujících v týmu	49
5.1.4 Přínos pro spolupracující laiky	50
5.1.5 Členky bývalé a současné.....	50
5.1.6 Příležitostné spolupracovnice.....	51
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
SEZNAM PŘÍLOH	58
RÉSUMÉ	63
SUMMARY	64

ÚVOD

Téměř před deseti lety jsem byla skrze inzerát v Katolickém týdeníku oslovena nabídkou spolupráce v týmu, který se zabývá pastorační činností v našem pohraničí. Šlo o společenství kněží, jáhnů a laiků žijících na několika farách na Znojemsku a spravující větší počet farností té oblasti. Společenství se nazývá FATYM, což znamená zkráceně farní tým. Tenkrát to byla odpověď na mé hledání způsobu jak konkrétně pomoci v církvi.

Zkušenosti ze čtyř let prožitých v pohraničních farnostech mi pomohly k upevnění víry, která mi v dětství a v dospívání byla předávána jaksi automaticky a „bezbolestně“ rodiči a živou farností a ukázaly mi, že je třeba prohlubovat své náboženské poznatky a v souladu s nimi vytvářet, upevňovat a hájit vlastní názory.

Tato doba pro mě byla rozhodující také z hlediska hledání další životní cesty. Během ní vykrystalizovalo do své dnešní podoby řeholní povolání, zrající ve mně od dětských let. Pro nalezení svého místa v Kongregaci Milosrdných sester svatého Kříže Pán použil právě mé seznámení se s farním týmem ve Vranově nad Dyjí, díky němuž jsem mohla zakoušet své první prožívání společenství, jdoucí za stejným cílem. Měla jsem možnost poznávat nové lidi a přijímat je do svého života nejen s tím, co s sebou přináší jako osobní vnitřní bohatství, ale i s těžkostmi, se kterými bojují.

S odstupem času se chci podívat na tento projekt s kritickým nadhledem a zamyslet se nad tím, jak by mohla být církev v naší zemi prospěšná společná duchovní správa, která zde doposud není v pastorační rozšířená. Tato společná duchovní správa jistě přináší mnoho dobrých podnětů, které by po hlubším propracování posloužily i v dalších podobných projektech.

Práce je rozčleněna do pěti kapitol. Aby lépe vynikly souvislosti, do kterých je celý projekt zasazen, zabývá se první kapitola celkovou charakteristikou oblasti, kde farní tým působí, tedy bývalých Sudet podél rakouské státní hranice. Dále přibližuje vznik, hlavní zásady a vývoj týmu za 13 let od začátku jeho působení.

V další kapitole se zaměřím na některé méně obvyklé prvky, které se v průběhu let osvědčily jako vhodný způsob pastorační práce ve farnostech svěřených FATYMu.

Třetí kapitola přináší pohled na aktivity přesahující spravovanou oblast, jimiž chce podle svých možností tým přispět v rámci nové evangelizace v naší zemi.

Předposlední kapitola zmiňuje možnost použití některých metod evangelizace, doposud ozkoušených v našich podmínkách, za hranicemi naší vlasti.

Pátá, závěrečná kapitola nabízí vyhodnocení celého projektu s jeho dosavadními výsledky. Obsahuje pohled na pozitivní i na negativní stránky této společné duchovní

správy, zamýšlí se nad přínosem spolupracujících laiků a nabízí pohled, jak oni vnímají toto své působení v církvi.

Záměrem celé práce je zmapovat současný stav existence farního týmu, který se zabývá nejen pastoračí ve svěřených farnostech, ale aktivně se věnuje i hledání nových cest k evangelizaci. Tímto bych ráda přispěla k tomu, aby jejím výsledkem byl soubor poznatků, které pomohou v dalším hledání cest, které se v dnešní svobodné společnosti pro šíření evangelia nabízejí.

1 FARNÍ TÝM (FATYM)

Farní tým Vranov nad Dyjí (FATYM) je společenství katolických kněží, jáhnů a jejich dalších spolupracovníků působící v brněnské diecézi. Své hlavní sídlo má od července 1996 ve Vranově nad Dyjí, což je „městečko“¹ ležící asi 20 km západně od Znojma v rekreační oblasti Vranovské přehrady. Je známé především díky stejnojmennému zámku, v jehož blízkosti se nachází také Národní park Podyjí. Tři kilometry odtud prochází rakouská státní hranice.

1.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ A RELIGIOZITY V BÝVALÝCH SUDETECH

V tomto malebném kraji byla původně většina obyvatel do roku 1945 tvořena sudetskými Němci.² Po odsunu přišlo, tak jako na jiná místa naší země, nové, velmi nesusoudné obyvatelstvo. Masivní úbytek německého obyvatelstva byl zčásti nahrazen lidmi z vnitrozemí Čech, Moravy a Slovenska, ale také přistěhovalci ze zahraničí, např. Řeky, Rumuny a Volyňskými Čechy. Za podpory komunistické vlády do Sudet přesídlilo i mnoho slovenských Romů. Vlivem rozsáhlé migrace v Sudetech zde na několik let prakticky zanikl veřejný život. Lidé se často cítili a ještě cítí vykořenění.³ To se projevilo ve všech oblastech, včetně oblasti náboženské.

Zdejší farnosti jsou tvořeny poměrně malými vesnicemi, ale oproti jiným oblastem brněnské diecéze je zde religiozita mnohem nižší, proto už po několik desítek let jsou tyto farnosti vnímané jako problém. Ze strany představených diecéze byl vždy zájem nalézt nějaké vhodné řešení, přispívající k tomu, aby byla pro hrstku věřících v této oblasti

¹ Zatímco v létě se zde střídavě, podle přízně nebo nepřízně počasí, pohybuje občas i několik desítek tisíc lidí, mimo sezónu má Vranov jen necelý tisíc obyvatel. Vranov je od roku 2007 oficiálně městy.

² Sudety je označení pro ty pohraniční oblasti dnešní České republiky, ve kterých do roku 1945 převažovalo německé obyvatelstvo. Původ tohoto názvu není jednoznačný, nejčastější výklad tvrdí, že původní termín je keltského původu složený z gramatického základu *sud-* (kanec) a přípony *-éta* (les) označující tedy „les kanců“. Srov. Wikipedie, otevřená encyklopedie, heslo Sudety, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sudety>. Sudetští Němci přišli na pozvání českých panovníků ve 13. století, aby obývali málo osídlené oblasti naší vlasti. Češi totiž žili především v nížinách, neměli tedy zkušenosti se životem v horských oblastech. Němci, kteří oblast osídlili a půdu zúrodnili, zde vcelku úspěšně hospodařili. Srov. Wikipedie, otevřená encyklopedie, heslo Sudetští Němci, http://cs.wikipedia.org/wiki/Sudet%C5%A1%C3%AD_N%C4%9Bmci, (19. 6. 2009).

³ Srov. Wikipedie, otevřená encyklopedie, heslo Sudety, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sudety>, (19. 6. 2009).

zajištěna pastorage, ale zároveň aby zde nebylo nutno nechávat kněží více než je bezpodmínečně potřeba.

1.1.1 Faktory působící na celkovou religiozitu v České republice

V dnešní době se církev musí skoro neustále vyrovnávat se sekularismem a dokonce i aktivním ateismem: je s ním konfrontována a setkává se s mnohými výpady proti svému učení i praxi života. Víře hrozí nebezpečí zadušení nebo vyhladovění, nebudeme-li ji stále živit a podporovat. Evangelizovat tedy velmi často znamená dodávat víře věřících tuto nezbytnou potravu a podporu, a to zejména pomocí katecheze s bohatou náplní evangelijního učení a vyjadřovanou jazykem přiměřeným době a lidem.⁴

„Katolická církev v Čechách a na Moravě v posledních 250 letech nikdy nebyla menšinou. Ke katolické církvi se v našem i předcházejícím století hlásilo 75% obyvatelstva. Důslednou čtyřicetiletou ateizací se stala menšinou.⁵ Podle statistických údajů sčítání lidu pokračuje sekularizace obyvatelstva. Při sčítání obyvatelstva v roce 1991 tvořil podíl věřících různých vyznání 43,9%, z čehož k církvi římskokatolické se přihlásilo 39,0% z celkového počtu. Roku 2001 se oba procentuální podíly výrazně snížily. Celkově se k víře přihlásilo 32,1% osob, z toho k římskokatolickému vyznání 26,8%, což ovšem neznamená, že toto procento označuje aktivní účastníky bohoslužeb.⁶

Patrné jsou rozdíly v počtu osob hlásících se k náboženství v případě žen a mužů i jejich věkového složení. Religiozita je stále výrazně vyšší u žen a celkově se zvyšuje se vzrůstajícím věkem. Bylo zjištěno, že v roce 1950 přitom existovala mezi ženami a muži v religiozitě pouze malá různost, také v rámci věkové struktury byl rozdíl zanedbatelný. V současné době výrazně vyšší religiozita se projevuje v menších obcích, kde hraje roli jeden ze spolupůsobících faktorů, kterým je právě málo příznivá věková struktura obyvatel. Dále bylo zjištěno, že mezi věřícími je stále relativně méně osob s vyšším vzděláním, naopak více věřících má pouze základní vzdělání.⁷

⁴ Srov. PAVEL IV.: Apoštolská exhortace Evangelii nuntiandi, Praha: Zvon, 1990, 54.

⁵ HÁJEK Jiří, Několik poznámek k evangelizaci u nás, in: <http://snem.cirkev.cz/index.html?menu=72&id=902>, (19. 6. 2009).

⁶ Srov. Český statistický úřad, Náboženské vyznání obyvatelstva, <http://www.czcs.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-3--uvod>, (19. 6. 2009).

⁷ Srov. Statistika - Závěry, <http://cs.cirkev.crossmap.com/statistika/zavery/1.htm>, (16. 6. 2009).

1.1.2 Znojensko

Území, které je farním týmem spravováno, patří k území okresu Znojmo a tvoří pás asi 35 kilometrů dlouhý a 15 kilometrů široký pás okolo rakouské hranice. K nynějšímu územnímu členění náleží do kraje Jihomoravského. Ačkoliv je obyvatelstvo celého Jihomoravského kraje charakterizováno vysokou religiozitou, zdejší oblast je, jak již bylo zmíněno, výrazně poznamenána odsunem sudetských Němců. Lidé, kteří se sem po odsunu nastěhovali, byli vykořeněni z prostředí, které je do jisté míry ovlivňovalo po stránce víry. Nebyly zde totiž žádné vlivy rodiny či sousedů a nově příchozí si postupně odvykli od praktikování náboženského života a přestali takto ovlivňovat i své děti. Navíc čtyřicetileté, státem organizované protináboženské působení se projevovalo zvláště zde v pohraničí, kde byl na věřící vyvíjen větší tlak, aby se víry vzdali. Do této oblasti přicházeli státem pověřeni lidé, oddaní ideám komunismu, mající za úkol hlídat hranice a ty, kteří byli pro režim nepohodlní.

Zajímavý statistický poznatek je ten, že v rámci České republiky patří Jihomoravský kraj k oblastem s dlouhodobě nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Ze sedmi okresů tohoto kraje se Znojensko se svými 11,6% řadí na druhé místo v míře nezaměstnanosti.⁸ Mezi sedmasedmdesáti okresy ČR se umísťuje na třináctém místě, přičemž průměrný věk nezaměstnaných se pohybuje mezi pětácti a osmatřiceti lety. Znojensko je zemědělský okres, proto se v nabídce Úřadu práce již tradičně objevuje největší počet volných míst přes letní sezónu, kdy se naskytují sezónní práce.⁹

Nezaměstnanost neblaze ovlivňuje správné fungování rodin. V této oblasti je velký výskyt neúplných a rozpadlých rodin, děti v nich nemají pevné zázemí, často se zde projevuje závislost na alkoholu.

Ustanovit v oblasti kolem Vranovské přehrady týmovou faru se jevilo jako odpověď na zmíněná hledání. Zdálo se, že týmová spolupráce umožní nižšímu počtu kněží duchovně obstarat více farností, než kdyby byli kněží jednotlivě rozmístěni na farech. V oblasti, kde se zdá, že nelze moc spoléhat na oporu místních věřících, kterých je málo a jsou v mnoha směrech spíše na začátku, než aby se mohli stát pro svého kněze oporou a vytvořit mu potřebné zázemí, se tak kněží týmu stávají sami sobě navzájem těmi, kteří pomáhají vytvářet základní duchovní zázemí, a jejich společenství se může stát východiskem pro nelehkou službu v terénu. Navíc jedno centrum znamená jedny výdaje na topení, údržbu a běžný provoz, a tím je též možnost vytvořit potřebné standardní technické

⁸ Srov. Český statistický úřad, <http://www.czso.cz>, (16. 6. 2009).

⁹ Srov. Sedm a půl tisíce lidí je bez práce, <http://www.znoj-tyden.cz/2001/c11801736607.htm>, (19. 6. 2009).

a materiální zázemí pro důstojný život kněží z farního týmu.

Vzhledem k tomu, že na začátku byli do farního týmu do Vranova nad Dyjí posláni mladí kněží, plni nadšení a elánu, vyvinul se pak ještě zcela nečekaný model jejich služby a aktivit, který daleko přesahuje původní záměr uspokojivě řešit situaci problematických farností. První sestava členů farního týmu se totiž nespokojila s představou, že v době jejich působení se bude udržovat daný stav a případně chystat farnosti pro zrušení nebo sloučení, ale rozhodli se, že budou hledat nové cesty k oživení těchto farností, popřípadě pomoci v evangelizaci i za jejich hranicemi. Pro jejich záměr bylo i výhodné to, že měli k dispozici spoustu farních budov, které brzy začali postupně uvádět do života. Ve svěřených farnostech se jevilo vhodné postupovat metodou malých krůčků. Rychlé úspěchy neměly dlouhého trvání a v konečném výsledku nepřinášely mnoho užitku. Bylo tedy třeba nechat vše organicky růst.

1.2 VZNIK A PŘÍPRAVA PROJEKTU

Kodex kanonického práva z roku 1983 uzákonil, že tam, kde to vyžadují okolnosti, může biskup svěřit do pastorační péče farnost nebo současně více farností několika kněžím do společné a nerozdílné správy (in solidum, tzv. teamová duchovní správa)¹⁰ s tím, že jeden z nich bude jako vedoucí řídit společnou pastorační činnost a bude za ni odpovídat svému biskupovi (srov. CIC kánon 517 §1).

Tento kánon Kodexu kanonického práva dále upravují kánony 542 až 544, kde se hovoří, že pro kněze, kterým je jakožto týmu svěřena jedna nebo několik farností do spoluodpovědnosti platí, pokud jde o osobní vlastnosti a pro jmenování, tytéž normy jako pro jednotlivého faráře. Všichni kněží ve společné duchovní správě jsou ustanoveni diecézním biskupem, ten pak výslovně stanoví, kdo z kněží ve společné správě bude jejím vedoucím, tj. kdo bude za správu farností odpovídat navenek (zejména v právních záležitostech) a organizovat práci celého pastoračního týmu.¹¹ Vedoucí týmu, moderátor, přejímá úřad týmž obřadem, jako jednotlivý farář, ostatní kněží, náležející k týmu, složením Vyznání víry. Kněží tohoto společenství mají povinnost sídlit v místě; společně stanoví pořadí, podle něhož jeden bude slavit mši za svěřený lid podle kán. 534; pouze vedoucí jedná v právních záležitostech farností, tomu společenství svěřených.

¹⁰ Srov. HRDINA Antonín: Kanonické právo, Praha: EUROLEX BOHEMIA s.r.o., 2002, 248.

¹¹ Srov. TRETERA Jiří Rajmund: Konfesní právo a církevní právo, Praha: Jan Krigl, nakladatelství, výroba a expedice tiskovin, 1997, 161.

Je trochu nepraktické, že Kodex kanonického práva nestanoví pro kněze ve společné duchovní správě žádné zvláštní označení a nedošlo k tomu ani v našich místních podmínkách. Věřící mohou obtížněji chápat postavení a kompetence těchto kněží. Uvedený druh správy jako celek nemá vlastní jméno, nejčastěji je tedy používáno označení společná duchovní správa, a to z toho důvodu, že CIC zavazuje kněze, aby konali správu společně. V některých úředních dokumentech se sice vyskytuje název "obvodová správa", kněží však podle kánonu 517 nespravují žádný "obvod", ani jejich farnosti "obvod" nevytvářejí. Každá farnost zůstává vždy samostatnou. Mohou mít společnou kancelář, finance však zůstávají odděleny.¹²

Jde tedy o společnou správu několika kněží nad větším množstvím farností. Kněží a případně s nimi další spolupracovníci v jedné centrální farnosti bydlí.¹³ Toto uspořádání u nás bylo možné realizovat až od počátku devadesátých let.¹⁴ Tehdy v brněnské diecézi postupně vzniklo šest farních týmů, přičemž měly jen několikaleté trvání. Kněží byli pověřeni novými úkoly a přestěhováni na samostatné fary. Ustanovení takovýchto duchovních správ bylo provedeno cestou převážně administrativních rozhodnutí, proto se ukázalo jako neživotné.¹⁵ Nyní jsou v brněnské diecézi tři farní týmy: tým ve Vranově nad Dyjí, kterým se budeme v této práci zabývat blíže, dále farní tým Přímětice-Bítov, který vznikl rozdělením týmu vranovského a nejmladší tým v Milonicích na vyškovsku.

1.3 STRUKTURA TÝMU

Farní tým vychází z mnohých osvědčených zkušeností církve a spojuje v sobě jak rozměr komunitního života, tak běžný způsob farní pastorace.

Komunitní složka víry a života z víry je považována katolickou teologií za podstatnou. „Farář plní svou službu ve spolupráci s ostatními kněžími nebo jáhny a v součinnosti s křesťany laiky. Tento prvek společenské služby je nezbytný, protože vyplývá z povahy církve jako shromáždění (ecclesia), evangelizovaného a evangelizujícího

¹² Srov. TRETERA Jiří Rajmund: Církevní právo, Praha: Jan Krigl, nakladatelství, 1993, 120.

¹³ NEŠPOR Petr., Představení konkrétních pastoračních prostředí v diecézi, jejich místo a vzájemné vztahy, in: Diecéze živý organismus? Sborník příspěvků z konference na Skalském Dvoře 15. 3. 2007, Brno: Biskupství brněnské, 2007, s. 78.

¹⁴ Srov. OPATRNÝ Aleš: Pastorace v postmoderní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 74.

¹⁵ Srov. tamtéž 74.

společenství.¹⁶ Křesťanem lze být plně jen v církvi. Tím není myšlen kolektivismus, který by nahradil osobní vztah k Bohu a osobní dialog s Bohem. Tento dialog se však děje ve společenství církve, což je ochrana před pouhým subjektivismem víry a příležitost ke sdílení darů, které jsou v církvi rozesety v různosti, kterou určuje a působí Duch svatý.¹⁷ „Sdílení darů Ducha v prostoru církve umožňuje, aby i křesťan i společenství participovali na darech, které sami nemají, ale které má někdo jiný.“¹⁸

Z těchto všech předpokladů bylo třeba vyjít i v konkrétní realizaci týmové spolupráce ve Vranově nad Dyjí.

Základ farního týmu vytváří kněží. Prožívání jejich identity v rámci působení ve farním týmu se v mnohém podobá tomu, jak kněžství prožívají jejich kolegové v rozdílných službách na vinici Páně. Není tedy na škodu připomenout, jak na službu a tajemství kněžství pohlíží církve. Když milánský kardinál Dionigi Tettamanzi mluví o svém pohledu na kněžství, zmiňuje, že jestliže chceme hledat vnitřní princip anebo živé a životodárné tajemství kněžské spirituality, najdeme jej v pastorační lásce, jako pravou účast na samotné pastorační lásce Ježíše Krista, nejvyššího a jediného Kněze.¹⁹ Druhý vatikánský koncil v dekretu o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis* kněze povzbuzuje, ať mají na paměti, že při své práci nikdy nejsou sami, ale že se opírají o sílu všemohoucího Boha. Ve víře v Krista, který je povolal k účasti na svém kněžství, ať se své službě věnují s veškerou důvěrou, a s vědomím, že Bůh má moc v nich rozmnožit lásku. Ať myslí také na to, že také jejich bratři v kněžství, i věřící celého světa s nimi tvoří společenství.²⁰

Po třinácti letech působení má původní farní tým nyní dvě centra, a to Vranov nad Dyjí a Přímětice, kde se nyní pastoraci věnuje celkem pět kněží a dva jáhni. Společné soužití jim, podle slov dekretu, nabízí možnost dělit se s radostmi i obtížemi svého kněžského života. „Také při budování Kristova těla se uplatňuje různost údů a úkolů. Jeden

¹⁶ GÓRECKI, Edward, *Církev se uskutečňuje ve farnosti*, Olomouc: Matice cyrilometodějská s r.o., 1996, 134.

¹⁷ Srov. *Pastorace v postmoderní společnosti*, 32.

¹⁸ *Pastorace v postmoderní společnosti*, 33.

¹⁹ Srov. TETTAMANZI Dionigi, *Duchovní život kněze*, vydavatelství DON BOSCO, 2004, 15.

²⁰ Srov. DRUHÝ Vatikánský koncil: Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis*, (ze dne 7. prosince 1965), in: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Praha: Zvon, 1995, 22.

a tž Duch rozděluje k užitku církve své různé dary podle svého bohatství a podle potřeby služeb v církvi (srov. 1 Kor 12,1-11).²¹

1.3.1 Moderátor

Každá skupina lidí, má-li být akceschopná a nerozpadnout se, potřebuje své vedení, potřebuje zapojení do větších celků.²² Potřebuje osobnost, která to společenství volá k životu.²³ Za společnou pastorační činnost odpovídá biskupovi vedoucí týmu – moderátor. Pouze on je oprávněn jednat v právních záležitostech farnosti nebo farností, tomu společenství svěřených.

Moderátor nemá být vnímán jako „šéf“, ale v ideálním pojetí jako spolubratr, který je spojujícím článkem mezi všemi členy, udržuje vědomí společných cílů. Má za úkol udržovat společnou vizi dlouhodobého plánu, řeší supervizi, spolupracuje při odstranění drobných dílčích problémů a s každým členem týmu je blíže seznámen a vychází mu citlivě vstříc tam, kde je toho potřeba.

1.3.2 Ostatní kněží a jáhni

Pod řízením moderátora vykonávají ostatní kněží asistenci sňatku a veškerá oprávnění dispenzovat. Podle společně stanoveného pořádku jsou jednotlivě povinni vykonávat službu faráře podle kán. 528, 529, 530 Kodexu kanonického práva. Jak už bylo zmíněno, společně také stanoví pořadí, podle něhož jeden z nich bude slavit mši za svěřený lid.²⁴

Dekret Presbyterorum ordinis hovoří o tom, že všichni kněží jsou s ostatními členy kněžského sboru spojeni hlubokým svátostným bratrstvím, a proto tedy zvláštními svazky apoštolské lásky, služby, modlitby a všestranné spolupráce. Tak se projevuje jednota, kterou chtěl mít Kristus dokonale uskutečněnou mezi svými následovníky (srov. PO 8). V týmu se výrazně projevuje toto bratrství, jak si jej přál uskutečnit koncil. Kněží jsou si vzájemnou oporou, povzbuzením při pěstování duchovního a intelektuálního života, učí se ve své službě spolupracovat a jsou lépe chráněni od nebezpečí, která mohou povstat

²¹ DRUHÝ Vatikánský koncil: Věřoučná konstituce o církvi *Lumen Gentium*, (ze dne 21. listopadu 1964), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995, 7.

²² Srov. Pastorační práce v postmoderní společnosti, 107.

²³ Srov. KODET Cyril Vojtěch: Která je ta dobrá cesta?, in: NEŠPOR Petr, DOLEŽELOVÁ Jaroslava (ed.): Diecéze – živý organismus?, Biskupství brněnské, 2007, 8.

²⁴ Srov. Kodex kanonického práva, Praha: Zvon, 1994, kán. 543 §1.

z osamocení.²⁵ Koncil podporuje jejich společný život, kdy nabízí možnost různých uskutečnění forem „s ohledem na různé osobní nebo pastorační potřeby, např. společné bydlení, kde je to možné.“²⁶

1.3.3 Laici

Služba laika má v církvi své opodstatnění a je velmi přínosná pokud je vykonávána v souladu s pokyny církve. V týmu byla vyvinuta snaha, aby tato spolupráce fungovala v duchu slov dokumentu *Lumen Gentium* hovořícího o tom, že laici mají ochotně a s křesťanskou poslušností přijímat to, co stanoví duchovní pastýři jako Kristovi zástupci, jako učitelé a vedoucí církve. Duchovní pastýři naproti tomu mají uznávat a podporovat důstojnost a odpovědnost laiků v církvi, svěřovat jim s důvěrou úkoly ve službě církve a ponechávají jim svobodu a prostor k jednání, povzbuzovat je k tomu, aby se dávali do práce z vlastního podnětu. Od takového přátelského vztahu mezi laiky a jejich pastýři se totiž může očekávat mnoho dobrého pro církve. Tak může celá církev, za spolupráce všech členů, účinněji plnit své poslání pro život světa.²⁷

V týmu ve Vranově nad Dyjí již od začátku nepůsobili jen kněží a jáhni, ale připojili se k nim i laičtí spolupracovníci. Předchozí farnosti, ze kterých kněží přišli, je totiž doprovázeli svou další pomocí, dokonce i tím, že několik mladých nabídlo pomoc na rok i déle. Pomoci zdejším lidem spolu s kněžími, přišlo tedy několik mladíků na civilní vojenské službě a i první slečny katechetky. Povinnost a právo apoštolátu pro laiky se odvozuje přímo z jejich spojení s Kristem jako hlavou. Byli křtem včlenění do tajemného Těla Kristova a v biřmování utvrzení silou Ducha Svatého, sám Pán je tedy pověřuje apoštolátem. Proto je všem křesťanům svěřen čestný úkol – vynakládat úsilí, aby všichni lidé poznali a přijali božské poselství spásy.²⁸ Kromě tohoto úkolu, který je svěřen všem křesťanům, mohou být laici povoláni ještě k bližší spolupráci s apoštolátem hierarchickým²⁹. „Laici mají z mnoha důvodů nejbližší k těm, kterým je nebo má být evangelium hlášáno. Není zde míněna v první řadě fyzická blízkost, ale blízkost životních osudů a rolí, blízkost sdílení radostí a starostí, která umožňuje věrohodně ukazovat

²⁵ Srov. *Presbyterorum ordinis*, 8.

²⁶ Tamtéž 8.

²⁷ Srov. *Lumen gentium*, 37.

²⁸ Srov. DRUHÝ Vatikánský koncil: *Dekret o apoštolátu laiků Apostolicam actuositatem*, (ze dne 18. listopadu 1965), in: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Praha: Zvon, 1995, 3.

²⁹ Srov. PIUS XII., proslov *Six ans se sont écoulés*, 5. 10. 1957: AAS 49, 1957, 927, in: *Lumen gentium*, 33.

evangelium jako inspirující odpověď na to, co člověku dělá v životě starost.³⁰ Jsou povoláni přispívat k posvěcení světa jaksi z nitra, především příkladem svého života, vírou, nadějí a láskou hlásat Krista druhým lidem, prozařovat a pořádat časné záležitosti, aby se rozvíjely podle Krista a sloužily k jeho chvále.³¹

Laickým spolupracovníkem FATYMu se může stát každý, kdo má opravdový zájem po určitou dobu se věnovat misijní práci, ať už na jižní Moravě nebo v severních Čechách.³² Je však vyžadováno plné nasazení, obětavost a nezištnost ve službě, do které se řadí například katecheze dětí i dospělých, pastorační rozhovory, animování společenství, návštěvy nemocných, liturgická služba, doprovázení bližních v jejich těžkostech a pomoc potřebným na cestě víry.³³ Laik zde může užívat výhod spojených s jeho stavem: nebudí dojem oficiální autority ani větší vzdělanosti než jeho partner v rozhovoru a často zná z vlastní zkušenosti různé rodinné, pracovní a společenské situace, proto se s ním o nich nebojí lidé mluvit.³⁴ Tak je rozdělena zodpovědnost za určitý úsek života farnosti mezi více lidí.³⁵ Podle možností každého jsou mu přiděleny jednotlivé dílčí úkoly i při aktivitách mimo svěřené farnosti. Efekt osobního nasazení je dán mimo jiné schopnostmi, věkem, sociálním zařazením. Bude tedy jistě vypadat u každého jinak, jako postoj je však nezbytné u všech křesťanů, kterým na církvi záleží.³⁶ V podání farního týmu je pak důsledně respektováno to, že každý se přednostně věnuje tomu, pro co má své obdarování.

1.4 VÝVOJ ZA 13 LET

1.4.1 Vznik

Farní tým Vranov nad Dyjí byl vytvořen z rozhodnutí brněnského biskupa Mons. Vojtěcha Cikrleho v roce 1996. Kněží této diecéze byli opakovaně osloveni generálním vikářem Jiřím Mikuláškem, zda by byli ochotni pracovat v týmu. Tuto

³⁰ OPATRŇY Aleš, *Cesty pastorační v pluralitní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, 97.

³¹ Srov. *Lumen gentium*, 31.

³² Tam totiž má farní tým družební farnost Jeníkov, tak jak o tom bude pojednáno dále.

³³ Srov. *Pastorační v postmoderní společnosti*, 108.

³⁴ Srov. tamtéž 109.

³⁵ Srov. tamtéž 48.

³⁶ Srov. tamtéž 34.

spolupráci nabídli při setkání kněží na Kalvárii v Jaroměřicích u Jevíčka P. Pavel Zahradníček a P. Marek Dunda, kteří byli následně pověřeni vypracováním dvou variant projektu, jak by v jejich podání týmová spolupráce vypadala:

- a) na Vysočině ve farnostech v okolí Bystřice nad Pernštejnem,
- b) v pohraničí ve farnostech okolo Vranovské přehrady s centrem ve Vranově nad Dyjí.

Několik měsíců po vypracování byla zvolena druhou varianta - pohraničí okolo Vranovské přehrady.³⁷

Při prvotním zpracování projektu stáli jeho realizátoři před dvěma možnostmi: buď vytvořit živé centrum, ke kterému by směřovaly všechny okolní obce, v nichž by tímto došlo k omezení duchovních aktivit a veškerá realizační síla by se koncentrovala do centrální farnosti, anebo se věnovat každé z dohasínajících farností zvlášť a snažit se tam natolik obnovit zájem, aby ve farnostech téměř mrtvých nastalo určité oživení. Vzhledem k tomu, že farnosti okolo Vranova nemají k této obci příliš vřelý vztah, byla zvolena druhá varianta, tedy snaha v každé farnosti vybudovat farní společenství a oživit ji nakolik toho bude schopná.

FATYM se spolu se severočeskou farností Jeníkov, kterou si v roce 1999 vzal pod patronát a která zahrnuje čtyři vesnice, stará o dalších 18 farností, což je 28 vesnic.

Vranovský tým se stará o tyto farnosti:

Bítov, Chvalatice, Korolupy, Lančov, Lubnice, Olbramkostel, Stálky, Starý Petřín, Šafov, Štítary, Vranov nad Dyjí.

Farní tým se sídlem v Příměticích má na starost:

Citonice, Horní Břečkov, Lukov, Práče, Přímětice (předměstí Znojma), Prosiměřice, Těšetice. V brzké době se počet rozšíří o farnosti Dyjákovice, Hrádek a Valtrovice.

1.4.2 Počátky služby

V době svého založení měl tým deset členů. Během 13 let jeho existence se zde vystřídalo celkem 15 kněží, 10 jáhnů a celá řada pracovníků civilní vojenské služby, katechetek a dalších laických spolupracovníků nejen z řad mládeže. Tento počet se během let různil a nyní se pohybuje okolo patnácti.

První fary, kde se tým usídlil, musely během několika měsíců projít velkou rekonstrukcí, protože předtím byly téměř nevhodné k obývání. Ve Vranově nad Dyjí začali bydlet dva kněží, jáhen a tři mladíci konající náhradní vojenskou službu. V době, kdy

³⁷ Původně předpokládali, že pokud bude některý z jejich návrhů realizován, stane se tak až po několika letech.

v naší zemi byla využívána civilní vojenská služba, bylo na faře vždy dva až šest civilních vojenských pracovníků. Ti se starali o technické záležitosti a podle svých schopností pomáhali v pastoraci, např. při návštěvě nemocných a starých lidí a při výuce náboženství. Jejich hlavní podíl činnosti se však koncentroval na zajištění technického zázemí pro kněze a údržbu objektů. Jistou obdobou civilkářů v podání děvčat je i tzv. PAMVOJ.³⁸ Říká se jim slečny katechetky a jsou ubytované na okolních farech se věnují především pastoraci hlavně mezi dětmi, mládeží a starými lidmi. Jde o dívky,³⁹ které se rozhodly tímto způsobem pomoci církvi obdobně jako dobrovolnice, laické misionářky, které věnují část svého života ve službě církvi (zpravidla přicházejí na jeden až dva roky, výjimkou však není i několik let, nebo naopak pouze několik měsíců).

1.4.3 Rozčlenění

V roce 1998 se jeden farní tým díky přibývajícím farnostem rozčlenil na dva samostatné týmy: Vranov nad Dyjí a Přímětice – Bítov. Moderátorem farního týmu Vranov nad Dyjí byl jmenován P. Marek Dunda a ve farnosti Přímětice – Bítov se stal moderátorem P. Pavel Zahradníček, který už před tím od počátku vedl farní tým ve Vranově. Sídlem nového týmu se stala fara v okrajové části Znojma, ve čtvrti zvané Přímětice.⁴⁰ Tímto rozčleněním však spolupráce neskončila, spíše naopak. Týmy se obohacují o nabyté zkušenosti a nápady ze svých farností a aktivity mimo jejich oblast provádějí společně.

V současnosti má tedy původní farní tým dvě centra, kde se nyní pastoraci věnuje celkem pět kněží a dva jáhni. Společné soužití jim, podle slov dekretu, nabízí možnost dělit se s radostmi i obtížemi svého kněžského života. Do týmu nyní patří i šest laických spolupracovníků. „Při budování Kristova těla se uplatňuje různost údů a úkolů. Jeden a týž

³⁸ Jde o zkratku vytvořenou ze slov Pampelišky matky Vojtěchy. Služebnice Boží boromejka matka Vojtěcha Hasmandová je pohřbena na hřbitově na nedalekém Hradišti u Znojma. Traduje se, že prý měla ráda pampelišky. První spolupracovnice FATYMu si ji vybraly za vzor a přímluvkyni a vtělily tuto ideu i do svého označení PAMVOJ - naznačují tak, že chtějí být následovnicemi této osobnosti a zároveň jí chtějí být i tak milé jako její oblíbené květy.

³⁹ Do týmu jsou přijímány minimálně dvacetileté dívky.

⁴⁰ PŘÍMĚTICE jsou známé díky Prokopu Divišovi, který zde působil od roku 1736 a ve volném čase prováděl experimenty především se statickou elektřinou. Z řady jeho technických objevů je nejznámější jeho bleskosvod.

Duch rozděljuje k užitku církve své různé dary podle svého bohatství a podle potřeby služeb v církvi (srov. 1 Kor 12,1-11).⁴¹

1.4.4 Další aktivity

Mimo pastorační ve svěřených farnostech se činnost farního týmu postupem času utvářela díky hledání nových cest k nové evangelizaci do této podoby:

- Tiskový apoštolát FATYMu
- Spolupráce na projektu Knihovna křesťanské literatury na internetu knihovna.net
- Víkendové pobyty pro děti a mládež na týmových farách
- Letní tábory a chaloupky
- TYNAFY (dle německých Religiöse Kinderwoche)
- Týdenní lidové misie ve farnostech
- Duchovní obnovy pro mládež i dospělé
- Setkání mládeže Ain Karim
- Poutní setkání Nový Jeruzalém každého 15. dne v měsíci
- Pěší pouť z Vranova nad Dyjí do Hlubokých Mašůvek každou první sobotu v měsíci
- Pěší pouť z Vranova nad Dyjí na Velehrad
- Duchovní obnovy pro lidi z farností FATYMu
- Časopis pro novou evangelizaci Milujte se!
- Tvorba webových stránek www.fatym.com, www.jenikov.net, www.spolcs.cz, www.milujte.se
- Internetová křesťanská televize www.TV-MIS.cz

1.5 ZÁKLADNÍ ZÁSADY

Společenství FATYM, přestože nemá podle Kodexu kanonického práva žádnou právní úpravu, má své jasné zásady a priority. Už na začátku bylo však zakládajícím kněžím zřejmé, že je třeba stanovit pravidla, podle kterých se bude dále tým utvářet. Jejich vypracování věnovali mnoho setkání jak v rámci týmu, tak i konzultací se zkušenými kněžími a dalšími odborníky. Díky tomu, že právě na začátku byla vyjasněna linie pro následující roky, bylo pak možno účinně v započatém díle pokračovat.

Život týmu se řídí tím, že představený přebírá odpovědnost za jednotlivá

⁴¹ *Lumen Gentium*, 7.

rozhodnutí, je však brán na vědomí názor každého dalšího člena a to buď při společných poradách, nebo při soukromém rozhovoru s moderátorem týmu.

Kněží mají ustanovení k této službě na základě dekretu, pokud jde o laické spolupracovníky, je jim nabídnuto zůstat na úrovni zaměstnance nebo složit rozhodnutí, kterým se člověk zavazuje nabídnout čas strávený ve společenství FATYMu zcela ve prospěch této služby. Organizační předpisy upravující vnitřní poměry a činnost Farního týmu jsou předávány a uchovávány v ústní podobě. V případě, že chce laický spolupracovník složit rozhodnutí, podepisuje listinu se zásadami, ve kterých je obsaženo následovně:

- Mezi zásady FATYMu patří to, že se věnuje hledání nových cest k evangelizaci. Zabývá se tím, co se zdá dobré, ale v církvi se tomu nevěnuje patřičná pozornost. FATYM vstupuje do různých nových prvků, které spojením se starou tradicí získávají opětovnou schopnost účinnosti.

- Na začátku bylo sestaveno společné heslo FATYMu „Omnia ad Bonum Adhibere“ – „Všechno využít k Dobru = (pro Boha)“ a navržen znak, na kterém je vyobrazen vranovský zámek, v jehož pozadí vystupuje kříž. V tomto je zakomponována symbolika vranovského zámku jakožto dominanty celého kraje a kříže, který má být symbolem snahy vést celou tuto oblast k nové evangelizaci.

- Aby mohli být lidé sjednocováni, je potřeba, aby ti, kdo je vedou, sami byli jednotní. Proto všichni, kdo přichází do týmu, se snaží poznat celý tým a přispívat podle svých sil k vytváření společenství.

- Dalším důležitým bodem je snaha žít životem modlitby, protože i když jsou nasazeny všechny síly a prostředky, přece jen výsledek závisí plně na Bohu.

- Pro to, aby byli druzí správně směřováni, je třeba usilovat o vlastní zdokonalení. Je tedy doporučeno v rámci možností prohlubovat své vzdělání.

- Pro dobro těch, ke kterým tým přichází, je důležité, aby jeho členové poznávali a snažili se správně využívat všechny své schopnosti a dary. Činnost celého týmu tedy berou za svou a rozvíjí v něm svou vlastní iniciativu. Snaží se o to s trpělivostí a důvěrou v Boha.

- Pro laické spolupracovníky platí ještě zásada být zde zcela pro Boha a pro druhé lidi, proto po dobu svého působení v týmu přijímají závazek nenavazovat známost.⁴²

⁴² Srov. text rozhodnutí - jde o listinu, které podepisují někteří členové, kteří se rozhodli takovýmto způsobem prožít rok svého života a tím patřit do týmu naplno. Po roce je v případě opakovaného rozhodnutí pokračovat, podepsáno znovu. Najdou se však i takoví, kteří sice v týmu chtějí pracovat, ale k tomuto rozhodnutí se neodhodlají, přestože podle něj ve skutečnosti žijí.

1.6 MODLITBA V ŽIVOTĚ FARNÍHO TÝMU

Aby si Boží lid uchoval svěžest, nadšení a sílu potřebnou k hlásání evangelia, musí nejprve evangelizovat sám sebe. I on sám potřebuje slyšet stále znovu to, čemu má věřit, chce znát důvody své naděje a nové přikázání lásky. Potřebuje své vlastní vnitřní obrácení a stálou obnovu. K tomu vede vnitřní život spočívající v modlitbě, naslouchání Božímu slovu a tomu, co učili apoštolové, v bratrské lásce a v lámání chleba. Tento duchovní život nabývá svého plného významu jen tehdy, stává-li se i svěděním, budí-li obdiv, vede-li druhé k obrácení.⁴³ Bez znaků svatosti, kterými jsou prostý život, duch modlitby, láska ke všem a zvláště k malým a ubohým, poslušnost a pokora, vnitřní svoboda a sebezápor stěží proniknou naše slova do srdce současného člověka.⁴⁴ Nosným pilířem se tedy pro jakoukoliv činnost stává modlitba.

1.6.1 Význam modlitby

„Obrácení se k oživujícímu slovu je pro křesťanskou komunitu rozhodující, protože se chápe jako konkrétní způsoby přítomnosti Ducha, který hovoří prostřednictvím Slova k církvi, která hledá tvář Pána.“⁴⁵ Členové farního týmu se na jednotlivých místech scházejí k modlitbě ranních chval s následující půl hodinou rozjímání a večer k modlitbě nešpor. Modlitba je považována za nejdůležitější pastorační prvek, který je zakotven ve víře, že lidskými silami se můžeme snažit o mnoho, ale ten, kdo dává vzrůst, je Bůh. Tým se na tento úmysl modlí růženec a další soukromé modlitby. Podle slov Závěrečného dokumentu Plenárního sněmu katolické církve v ČR musí jít mluvení o Bohu ruku v ruce s mluvením s Bohem. Dříve než někdo bude mluvit s jiným člověkem o Bohu, měl by nejprve mluvit s Bohem o něm. Proto jsou liturgie a svátosti prvořadými prvky při kázání živého Boha a při realizaci společenství s ním.⁴⁶ Nakolik je tedy možné, účastní se členové týmu denně mše svaté. Katechetky z různých far se příležitostně scházejí ke společnému rozjímání nad Písmem svatým.

Zde se však může vyskytnout problém, sejdou-li se na jedné fáře lidé s různou

⁴³ Srov. *Evangelii nuntiandi*, 15.

⁴⁴ Srov. tamtéž 76.

⁴⁵ AMBROS Pavel, *Kam směřuje česká katolická církev?*, Velehrad, Refugium Velehrad-Roma s r.o., 1999, 271.

⁴⁶ Srov. KAŠNÝ Jiří (ed.): *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, 316.

zkušeností modlitby, kterou si přináší z rodiny, a mají na její význam či množství rozdílný názor. Vždyť často člověk sám v sobě řeší, jak osobně sloučit modlitbu a činnost ve vlastním životě.⁴⁷ Řešení je vždy záležitostí dialogu a společného hledání a to samozřejmě v ovzduší lásky a odpovědnosti za společné úkoly.

1.6.2 Mariánská úcta

Matka Boží, Panna Maria, Matka církve je prvním evangelizátorem v dějinách církve. Ona přijala v těle Slovo Boží skrze Ducha Svatého.⁴⁸ Mariánská úcta je jedním z výrazných prvků spirituality FATYMu.⁴⁹ Hlavní kostel celé oblasti ve Vranově nad Dyjí je zasvěcen Panně Marii Nanebevzaté. A toto zasvěcení mají ještě další tři kostely a jedna kaple v oblasti spravované FATYMem, a to Stálky, Olbramkostel, Milíčovice a hradní kaple na hradě Bítov. Proto se zde Panna Maria Nanebevzatá uctívá zvláštním způsobem.

Od května roku 1997 se každého 15. dne v měsíci koná ve Vranově společná bohoslužba pro všechny věřící ze svěřených farností. Do programu tohoto setkání patří společná modlitba růžence, mše svatá s tematicky zaměřeným kázáním, adorace před Nejsvětější svátostí oltářní s modlitbou žalmů a zpěvem chval. Shromáždění kolem sochy Panny Marie, Matky Naděje, lidé spojují své úmysly v modlitbě za znovuoobnovení víry v celé FATYMem spravované oblasti, za nová kněžská a řeholní povolání, za rodiny a za laické spolupracovníky kněží. Tato socha Panny Marie, Matky Naděje je kopií nejstaršího předmětu náboženské úcty ve vranovském kraji.⁵⁰

Tyto pravidelné měsíční poutě nesou název „Nový Jeruzalém“. Matka Naděje je ve Vranově uctívána jako ta, která přinesla světu Krista, který je jedinou, pravou nadějí každého člověka. Jan Pavel II. sestavil modlitbu, která začíná slovy: „Maria, Matko Naděje, kráčeš s námi.“ Část této modlitby byla předložena Mons. Vojtěchu Cikrlemu ke schválení, aby se z Vranova nad Dyjí tato modlitba k Panně Marii šířila dál.

FATYM spravuje i farnost Olbramkostel, což je zapomenuté mariánské poutní místo, kde se nachází milostná soška Panny Marie, která je uctívána jako Matka dobrých

⁴⁷ Srov. CUSKELLY E[...]. J[...]., *Současná spiritualita, duchovní život z hlediska současné psychologie*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994, 192.

⁴⁸ Srov. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*, 325.

⁴⁹ Někteří lidé si nesprávně pletou FATYM – farní tým s portugalským poutním místem Fatima. Podobnost názvů je čistě náhodná, i když i ve FATYMu je výrazná mariánská úcta.

⁵⁰ Originál této sochy pochází z roku 1344 a je uchovávan v kapli hradu Bítov, a odtud pochází i její název Panna Maria Bítovská. Byla věnována hradním pány z Corštejna do nově postaveného kostela Nejsvětější Trojice pod Corštejnem, který postavil jako projev pokání za vraždu kněze Vojtěcha z Jaroměřic.

rozhodnutí. Putují sem především mladí lidé ve chvílích, kdy hledají cestu, jak dál, a prosí ji o přímluvu v důvěře, že "kde je uctívána a kde se k ní lidé utíkají, tam dřív nebo později rozkveté život".⁵¹

⁵¹ Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR, 325.

2 FARNOSTI FARNÍHO TÝMU

Na začátku se řešila otázka, jak vůbec celou koncepci FATYMu pojmout. Došlo se k závěru, že každá farnost a každá obec by měla být vedena tak, jak to tamější podmínky vyžadují, v každé z nich zjistit, co je tam znamenání doby a znamenání místa.

2.1 ZPŮSOB PASTORACE FATYMU VE SVĚŘENÝCH FARNOSTECH

FATYM se mimo obvyklou farní pastorační práci podílí na různých sportovních či kulturních akcích, které již tradičně patří ke způsobu života zdejších obyvatel např. fotbalových utkání, výročních škol, pochovávání basy, pálení čarodějnic, žehnání vína a dopravních prostředků, organizuje tzv. Svatokryštofský přípitek (každoroční setkání s místními policisty), Tříkrálový přípitek (každoroční setkání s představiteli okolních obcí) aj. Díky těmto různorodým aktivitám se daří po malých krůčcích oslovovat i ty skupiny lidí, kterým je víra vzdálená.

2.1.1 Hesla

Jedním z nejneobvyklejších forem jsou tzv. Hesla. Při hledání různých cest, jak předávat víru, členové FATYMu opakovaně naráželi na skutečnost, že mnohé osvědčené způsoby užívané církví právě v jejich farnostech nebyly účinné. Znovu museli dávat za pravdu tomu, co výstižně zmiňuje Jan Evangelista Urban: „Pro působivost evangelia by bylo dobré, aby jeho hlásání bylo zaměřeno na zkušenost s Boží jsoucností místo převážně na abstrakce nebo teoretizování a abstrakce. Technický člověk je zaujat daleko víc konkrétnem, než spekulací, a tedy víc pro něho platí, zda má z víry nebo z náboženského života nějaký zakoušený užitek či účinek – třeba útěchu nebo mravní posilu, štěstí nebo pevný postoj v denním životě, než průkaznější důkazy Boží jsoucnosti podávané jen racionálně.“⁵² Stáli tak před problémem, jak předat základní bohatství nauky církve dětem a mladým a jak pomoci, aby byly poznání pravdy uváděny do života. Vznikl tedy nápad neobvyklou hravou formou předávat důležité náboženské impulsy, Hesla. Jde o krátké slogany obsahující většinou formační myšlenku pro děti, mládež, ale i pro ostatní. Jde o krátké, rýmované, tedy lehce zapamatovatelné věty, které obsahují buď věroučný či morální prvek, nebo jde přímo o modlitbu. Znalost hesla otvírá dětem možnost například

⁵² URBAN Jan Evangelista, O pravé evangelizaci, in Teologické texty 1, 1992, 20.

navštívit faru, získat sladkou odměnu apod. Tato znalost hesla není samoučelná. Děti i mnozí dospělí, kteří jsou do této hry vtaženi, se díky nim učí větičky, které jim mohou pomoci v jejich životě rozlišit situace, v nichž je potřeba se rozhodnout v křesťanském duchu. Věřoucí hesla jsou spojená s obsahem víry a často navazují na biblická témata.⁵³ Formou e-mailů bývá nové heslo rozesíláno mnoha kněžím. Katechetům a dalším, kteří o ně projeví zájem a dále je dle svých možností využívají. Některá hesla byla zhudebněna.

2.1.2 Zpravodaj

Ve všech farnostech je čtvrtletně do všech domů doručován přibližně dvanáctistránkový zpravodaj obsahující různé informace o dění ve farnostech, časový harmonogram bohoslužeb a jiných aktivit farností a také formační články uvádějící do pravd víry nebo do života v křesťanském duchu. Jednou ročně k tomuto zpravodaji bývá jako příloha přidána také brožurka; většinou je zařazeno aktuální duchovní téma, které může napomoci k osobnímu poznání a růstu (odpuštění, modlitba apod.). Zpravodaj je dodáván členy týmu a jejich spolupracovníky osobně do každé domácnosti, čímž jsou vytvářeny nové kontakty a zjišťovány potřeby a názory místních lidí. Některým spolupracovníkům však právě tento způsob nevyhovoval pro svou náročnost časovou i stylovou. Záměrem však bylo právě oslovení i těch, se kterými se členové běžně nesetkávají. Nejednou ovšem tyto návštěvy pomohly k seznámení se především se starými a nemocnými lidmi, kteří sami nemohli nebo měli ostych přijít a poprosit o povzbuzení v jejich osamocení a nemoci.

2.1.3 Duchovní obnovy

Církev činí vše, co je v jejích silách pro rozšíření radostné zvěsti o Kristu Spasiteli. Ví však také, že tím není zproštěna úkolu věnovat stejně neúnavnou pozornost i těm, kdo již jsou ve styku s evangeliem.⁵⁴ Snaží se prohlubovat, posilovat a oživovat víru těch, kdo se již považují za věřící, a usiluje, aby z nich byli věřící vyvrálejší a opravdovější.⁵⁵ K hlubšímu chápání Písma svatého a katolického učení, k posilování duchovního života, k posuzování situace světa, k nacházení a vypracovávání vhodných metod apoštolátu

⁵³ Některé příklady hesel: Boží oko všechno vidí, Boha nikdo neošidí; Následovat Krista, to je cesta jistá; Pevně věřím, vyznávám, Ježíš Kristus je můj Pán; Pro Ježíše rád a tiše; S Marií chci Bohu říct svoje „ANO“, a nic víc; Trpělivě, v pokoji, to mi za hřích nestojí; S Pavlem všechny povzbuzuji, „Radujte se, opakujte“ (Srov. Fil 4,4); Dobrá rada pro mě je tu, z Bible denně aspoň větu. Více na www.fatym.com

⁵⁴ Srov. *Evangelii nuntiandi* 54.

⁵⁵ Tamtéž 54.

slouží duchovní obnovy.⁵⁶ O duchovní pokrok svěřených věřících se farní tým snaží pečovat mimo jiné tím, že již od roku 1997 organizuje duchovní obnovy na faře v Prosiměřicích. Na zimní turnusy žen, mužů, dívek a svobodných mužů začínající vždy čtvrtčím večerem a končící v neděli odpoledne jsou většinou přizváni cizí exercitátoři. Pro zájem lidí i z okolních farností bylo nutno rozšířit počet turnusů. Přibyly také turnusy pro mariánské družiny Marianek, Soluňáků, o nichž bude pojednáno v kapitole 3.2, a následně také pro jejich maminky.

2.1.4 TYNAFy, letní tábory a chaloupky

Zkratky TYNAF je zkratka označující „týden na faře“. Jde o čtyři dny (pondělí až čtvrtek) ke konci letních prázdnin, kdy je na faře v blízkosti bydliště dětí připraven program pro děti, rok od roku na jiné ústřední téma (např. Misie, Robin Hood, Quo vadis, Rytíři kulatého stolu apod.). Každý se začíná modlitbou a katechezí, následují hry na dané téma. Zpravidla středa bývá věnována celodenní hře s úkoly na stanovištích, čtvrtek je pro změnu vyhrazen výletu. Oběd a svačina jsou zajištěny za denní příspěvek 5 Kč. TYNAFu se mohou účastnit i děti nevěřících rodičů. K realizaci programu je častokrát přizvána místní mládež. Obdobnou možností jsou tzv. DENAFy, dny na faře, které je možné uspořádat o víkendu i během celého roku.

Letní tábory a chaloupky jsou pořádány ve spolupráci s Diecézním centrem mládeže v Brně a Sdružením pro práci s dětmi a mládeží brněnské diecéze Petrov, Brno. Tyto akce se konají o letních prázdninách v objektech a na tábořištích, které náleží týmu či jiným církevním subjektům a jsou k dispozici pouze za režijní náklady. Jsou určeny především pro děti z farností spravovaných FATYMem, a to pro menší skupinky, do 19-ti účastníků. Cena pobytu se pohybuje okolo 500 Kč na týden. Dle situace v rodině (více dětí, nezaměstnanost rodičů) je možné dohodnout slevu. Na internetových stránkách www.fatym.com lze nalézt zpracované programy letních táborů, dnů a týdnů na faře.

2.1.5 Víkendové pobyty pro děti a mládež na týmových farách

Farní tým se snaží o to, aby objekty, které spravuje, byly co nejvíce využity, proto dává své fary k dispozici pro různé skupiny pracující s dětmi a mládeží, a to pouze za příspěvek na pokrytí režie a údržbu těchto budov. Na faře ve Vranově byly pro tyto účely vhodně upravené půdní prostory, ve Štítarech vznikla pingpongová místnost, na dalších farách byl např. upraven dvůr apod. Není přitom nutné, aby vždy šlo

⁵⁶ Srov. JAN XXIII., enc. Mater et Magistra, 15. 5. 1961: AAS 53, 1961, 454, in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, AA 32.

o pobyty vedené křesťanskými vedoucími, ale musí jít o dobrý úmysl. Fary jsou různě vybaveny a neposkytují velký komfort, je tedy dobré předem si prohlédnout, která vyhovuje požadovaným účelům. Cenu pobytu je možné dohodnout podle možností skupiny, která má o pobyt zájem.⁵⁷

U těchto všech podniků je jistě chvályhodné, že se snaží být skrze svou nízkou cenu zpřístupněny všem. Ze strany oponentů těchto aktivit je předkládána obava, zda na to zbytečně někdy nedoplácí členové ze svého a zda by prostředky takto získané nepřispívaly k vyšší úrovni kvality. Obě námitky jsou však dány jen jakýmsi pohledem zvenku. Nikdo v týmu totiž není nucen na něco přispívat ze svého - na druhou stranu ale ani velkorysosti není bráněno. Potvrdilo se též, že kvalita není v první řadě dána technickým vybavením a vnějším komfortem, ale kvalitním programem, osobním přístupem a vzájemnými vztahy a to na financích nezávisí.

2.1.6 Konkrétní příklady ze života farností

Jako konkrétní příklad ze života jedné obce je možno uvést například stavba kostela. Šumná, patřící do farnosti Štítary, druhá nejmladší obec Znojemska a zároveň druhá největší vesnice spravovaná FATYMem, dlouho neměla vlastní kostel. Jeho stavba se chystala už po druhé světové válce, ale rok 1948 tyto plány zastavil. V roce 1997 se plány na výstavbu kostela opět oživily a pomalu se začaly realizovat. V tomto roce papež Jan Pavel II. při své návštěvě Hradce Králové požehnal základní kámen pro stavbu tohoto kostela, čímž byl udělán první krok uskutečnění tohoto projektu. Podtextem celé stavby byla snaha o evangelizaci zdejší obce. K realizaci byla přizvána firma Atlanta ze Znojma, která přistoupila na to, že uskutečnění prací, které bude moci farnost zajistit sama, přenechá farnosti. Farnost nebyla nikdy nucena díky nedostatku finančních prostředků pozastavit stavební práce. Do financování této stavby se zapojili nejen obyvatelé Šumné, ale věřící z celého okolí a dokonce i ze vzdálenějších míst.⁵⁸ Lidé z obce byli touto čtyřletou stavbou více stmeleni, vzali ji za svou, a to dokonce i ti, kteří se k ní zpočátku stavěli spíše odmítavě. Tím byl naplněn jeden ze záměrů tohoto podniku. Navíc v suterénu kostela vznikla dlouho postrádaná místnost pro modlitební společenství a pro setkávání a hry dětí. Každý první pátek jsou v kostele večerní adorace pro mládež ze širokého okolí. Bohoslužby se zde konají pravidelně první neděli v měsíci a každý čtvrtek. Našlo se tu

⁵⁷ Více na www.fatym-com.

⁵⁸ Kapacita kostela je padesát stojících a padesát sedících. Projektoval jej Ing. Arch. Marek Štěpán z Brna. Vysvěcen byl 14. září 2008 brněnským biskupem Mons. Vojtěchem Cikrle. Více na <http://www.tv-mis.cz/titul.php?id=426>.

i několik těch, kteří jej navštěvují díky tomu, že kostel stojí v místě jejich bydliště.

Jako další příklad můžeme uvést, že ve Stálkách se nečekaně podařilo pro pastorači využít ustájení dvou koní, kteří patří otci Milanovi, na farním pozemku. To přitáhlo děti a mladé, kteří se díky pravidelné péči o ně učí zodpovědnému přístupu. Navíc si navykli chodit na faru nejen na projížďku, ale také na různé farní akce.

3 AKTIVITY FATYMU PŘESAHUJÍCÍ OBLAST SPRAVOVANÝCH FARNOSTÍ

Otázka „jak evangelizovat“ je stále časová, poněvadž způsoby hlásání evangelia se mění podle místních, časových a kulturních okolností a vyzývají tedy do určité míry naše schopnosti hledat a přizpůsobovat se.⁵⁹

3.1 SEVEROČESKÁ FARNOST JENÍKOV

Přestože farnosti v okolí Vranova patří z hlediska víry k nejslabším v brněnské diecézi, začal se od roku 1999 realizovat neobvyklý projekt, a to jejich spolupráce s mrtvou severočeskou farností.

Počátky existence celého projektu jsou spjaty s touhou pojmout tuto činnost v misijním duchu – snažit se, aby se farnosti nestaraly jen samy o sebe, ale aby v nich bylo vybudováno misijní smýšlení s celou církví. Kněží se proto snažili po základním rozběhnutí života ve farnostech spravovaných FATYMem najít v naší zemi i vhodné místo pro tuto misijní činnost. Hledali farnost, která by byla z hlediska víry nejmrtvější. Jako taková se jevila severočeská farnost Jeníkov u Duchcova. Tato farnost zahrnuje čtyři obce: Jeníkov, Lahošť, Hudcov, Oldřichov a jednu osadu s názvem Výšina.

Jeníkov je malebné místo v podhůří Krušných hor, v jehož okolí jsou vytěžené uhelné doly a jeden z nich, zatopený důl Barbora, je letoviskem pro celou tuto oblast severních Čech. Farní kostel svatého Petra a Pavla v Jeníkově byl dříve vyhledávaným poutním místem. V teplickém archivu je uložena německy psaná kniha, kde je zapsáno několik set vyslyšení na přímluvu Panny Marie Bolestné z Jeníkova.⁶⁰ Tento kostel však nebyl již řadu let využíván.

Nyní je farnost spravovaná *excurrendo* z Vranova nad Dyjí, administrátorem in *spiritualibus* byl ustanoven P. Jan Richter, administrátorem in *materialibus* bývá laik. Po dohodě s biskupstvím litoměřickým a brněnským se s misijní činností v této oblasti začalo

⁵⁹ *Evangelii nuntiandi*, 31.

⁶⁰ Pracovní překlad této knihy je možno nalézt na internetové adrese <http://www.fatym.com/view.php?navezclanku=pracovni-preklad-knihy-vyslyseni-proseb-u-p-marie-v-jenikove&cislocclanku=2007080006>

v dubnu 1999.

Od roku 2002 je v kostele opět obraz Panny Marie Bolestné. Původní obraz byl ukraden a už se ho nepodařilo najít. Znojemský děkan, P. Jindřich Bartoš, věnoval tomuto kostelu jiný, již starší obraz, který byl původně umístěn v kapli ve Dvorcích u Bruntálu. V Jeníkově začal být uctíván pod názvem obraz Panny Marie, Matky Důvěry. Modlitbu, již se zde lidé obracejí k Panně Marii, a která byla sestavena za tímto účelem, schválil litoměřický biskup Mons. Josef Koukl. Celý text znění předkládáme v příloze. Lidé po svých drobných zkušenostech s vyslyšenými získávají k Panně Marii stále větší důvěru. Ve dvou obcích – Oldřichově a Hudcově – byly tamější kaple⁶¹ již dříve zbourány. V Lahošti byla poslední bohoslužba v kapli Panny Marie před 27 lety. Tato kaple byla již v dost zdevastovaném stavu a několikrát vykradená. Z toho je patrné, že celá tato oblast je už duchovnímu životu dost vzdálená.

V Jeníkově a jeho okolí je větší zastoupení romského obyvatelstva. Celé toto území je možné charakterizovat poměrně vysokou nezaměstnaností, kriminalitou, a prochází jím také nevalně známá rychlostní silnice E 55, kde je velikou měrou rozšířena prostituce, která se negativně projevuje i v životě tamních obyvatel. Také zdejší fara na začátku devadesátých let, poté, co byla pronajata jednomu německému podnikateli, měla být využívána jako veřejný dům. Tehdejší duchovní správce⁶² však zasáhl v poslední chvíli. Když tento farní objekt přešel opět do správy církve, bylo nutné některé růžové pokoje vymalovat a budovu začít rekonstruovat. Budova byla postupně FATYMem uvedena do provozuschopnosti tak, aby ji mohl začít využívat ke své misijní činnosti.

Projekt Jeníkov má čtyři cíle:

- 1) pomoci mrtvé farnosti
- 2) impuls pro oživení skomírajících farností jihomoravského pohraničí
- 3) otestování projektu a zjištění jeho použitelnosti v rámci nové evangelizace v České republice
- 4) probudit misijní smýšlení lidí na vranovsku⁶³

Spolupráce s Jeníkovskou farností se začala rozvíjet na několika úrovních. Po nejnutnějších úpravách faru obydly dvě dívky, dlouhodobé spolupracovnice FATYMu, které zde začaly pracovat jako pastorační asistentky. Jejich činnost byla zaměřena na

⁶¹ Shodou okolností byly obě kaple zasvěceny svatému Antonínu Paduánskému.

⁶² P. Milan Matfiak.

⁶³ Srov. ZAHRADNÍČEK Pavel, Adopce farnosti, aneb CHCETE MĚ?, http://www.pastorace.cz/index.php?typ=clanky&sel_id=1161, (29. 3. 2008)

návštěvy mateřských školek i jednotlivých farníků, pořádání volno-časových aktivit pro děti a mládež, na společnou modlitbu. Byla vyvíjena snaha vést malou skupinu, která se účastnila bohoslužeb, aby se sama začala scházet k modlitbě, případně k náboženskému rozhovoru a najít v jejím středu osobu, která by byla schopná ji stmelit a udržet společný program.⁶⁴ Po jejich odchodu v této činnosti pokračovali mladí muži vykonávající náhradní vojenskou službu. Ti se zde střídali v pravidelných intervalech. Po zrušení civilní vojenské služby, byla fara obydlena dalšími pastoračními asistentkami, které tam svou prací navázaly na toto dílo.

Jednou za týden až 14 dní přijíždí do Jeníkova kněz z FATYMu, který zde poslouží lidem mší svatou a svátostmi a pomáhá s řešením problémů, na které za dobu jeho nepřítomnosti pastorační asistentky narazily. Tento kněz se zde zdrží dle situace a potřeby, obvykle to bývá 1 až 3 dny. Většinou sebou přiváží také farníky z Vranova a okolí, kteří se po dobu pobytu tam snaží přispět k evangelizaci obyvatel a realizují pomocné práce na faře a ve farnosti. Díky jejich pomoci se už mnohé podařilo opravit. Kapli Panny Marie v Lahošti, kde se nyní zúčastňuje bohoslužby 10 až 20 místních obyvatel, si opravil tamní obecní úřad díky zaktivizování několika místních žen.

Díky poutníkům z Moravy se Jeníkov znovu pomalu začíná stávat vyhledávaným poutním místem. Již po páté se letos konala pěší pout' z Prahy do Jeníkova. Ten byl už také celkem čtyřikrát cílem cyklopouti z Vranova nad Dyjí. Cestu dlouhou 350 km absolvovali na svých kolech poutníci z celé České republiky.

Celá řada akcí z Moravy je tedy směřována právě na tuto severočeskou farnost. Pro děti z Jeníkova jsou pořádány týdenní prázdninové pobyty na jižní Moravě. A naopak, už několik let v době letních prázdnin přijíždí do jeníkovské farnosti skupinka mladých chlapců, zvaná Soluňáci, která se zde věnuje dětem, mládeži a také vypomáhá místním obyvatelům s drobnými domácími činnostmi. „Misionářský rozměr a vztah ke světu, jako další prvky obnovy církevního společenství, se má projevovat... nezištnou službou těm, které máme kolem sebe. Nemůže nám jít na prvním místě o to, abychom získávali další členy církve... Tím, že sloužíme, je disponujeme ke konání dobra a potažmo k přijetí evangelia. Každý rád přijme pomoc, když v ní není ideologický nátlak. Proto má misie a evangelizace častokrát nejprve podobu nezištné služby a teprve poté vyznání Ježíšova jména a seznámení se s evangeliem a naukou církve.“⁶⁵ Dále jde například o koncerty, přednášky, pobyty rodin apod.

⁶⁴ Srov. Pastorage v postmoderní společnosti, 53-54.

⁶⁵ A která je ta dobrá cesta?, Diecéze – živý organismus, 88.

Plodem celé této desetileté misijní činnosti je již dvanáct udělených svátostí křtu, další lidé se na křest připravují. Byl zde uzavřen jeden církevní sňatek, byly zde tři pohřby a čtyři první svatá přijímání.

Tato idea žije doposud jen díky nadšencům, kteří se stále snaží ji oživit. Za deset let práce se z Jeníkova sice nestala živá farnost, ale mnohé se již posunulo k lepšímu.

Nevýhodou této činnosti je to, že doposud nelze budovu fary celou vytopit, topí se kamny, a to pouze v pokojích, které slouží k obývání, na chodbách je zima a vlhko. Ačkoliv stále postupují různé úpravy, podmínky k životu jsou zde stále velmi skromné. Největší zátěží v tomto projektu je nedostatek spolupracovníků. Během deseti let se zde vystřídalo celkem pět dívek a tři mladí muži v náhradní vojenské službě. Mezi skupinkami však byly časové mezery, což se projevilo jako nevýhodné z hlediska přerušování kontinuity. V současné době v Jeníkově opět chybí trvalá skupinka členů FATYMu. Tím je oslabeno dílo několik let těžce budované, protože zdejší lidé, pokud nejsou neustále povzbuzováni a motivováni slovem, příkladem, či pouhou přítomností křesťanů, snadno slevují z dosavadně vybudovaných kladných hodnot. Ti mladí, kteří byli zpočátku podchyceni, tak ztrácejí zázemí, které je motivovalo na sobě pracovat. Jsou zde sice přítomni místní, kteří se snaží udržovat malé společenství modlitby, nestačí to však pro oslovení a udržení dalších.

3.2 MARIÁNSKÉ DRUŽINY

Mariánské družiny začaly vznikat roku 1563 zásluhou jezuitů. Jejich cílem bylo šíření úcty k Panně Marii, vlastní posvěcení a apoštolát. Zpočátku se zakládaly pouze družiny mužské. V Čechách byla první Mariánská družina založena v roce 1575 svatým Edmundem Kampiánem v Praze. Roku 1773 byl u nás zrušen jezuitský řád a s ním i Mariánské družiny. Ovšem již po 41 letech obnovují jezuité svou činnost a tím i existenci Mariánských družin.⁶⁶

Aby pastorace pomáhala mladým lidem dosahovat lidské a křesťanské dokonalosti, je třeba spojovat cíle evangelizační, výchovné a diakonické.⁶⁷ Farní tým již delší dobu hledal metodu, s jakou by se přistupovalo k výchově a formaci dětí a mládeže. Inspiraci přinesl kněz polského původu Grzegorz Kotyňa při své návštěvě ve Vranově Nad Dyjí v roce 2001 s Mariánskou družinou. Dívky projevovaly touhu formovat se pro aktivní

⁶⁶ KOZUBÍK Metoděj: Mariánská družina, <http://druzina.svjakub.cz/>, (26. 3. 2009).

⁶⁷ Srov. Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR, 190.

zapojení ve prospěch církve. Tato myšlenka se po vhodném přizpůsobení našim podmínkám jevila jako vhodná pro to, aby mohly být formovány také dívky ve svěřených farnostech. Opět se osvědčilo, že je vhodné naplnit novou formu starým obsahem.⁶⁸

3.2.1 Marianky

Pro Mariánskou družinu dívek je hlavním vzorem Panna Maria. Marianky se snaží na sobě intenzivně pracovat, aby si osvojily její vlastnosti – pokoru, trpělivost, lásku k Ježíši, ochotu ke službě. Postupně skládá Marianka tři rozhodnutí, kterým předchází vždy nejméně rok formace. Nejdříve v 7. třídě základní školy může po roční přípravě Marianka složit první rozhodnutí. Je to rozhodnutí pro celý život se učit od Panny Marie a jít její cestou. Za další rok po něm může složit Druhé rozhodnutí. To ji vede k tomu, aby se rozhodla být jako Panna Maria služebnice – sloužit ve prospěch života farnosti, kde právě žije. Marianka po Druhém rozhodnutí má být člověkem, který ochotně přijímá službu a sám nenápadně, ale účinně, přispívá k tomu, aby farnost mohla být živější. Třetí rozhodnutí je opět nejdříve po roce. To už se Marianka stává Sodálkou. „Sodál“ v latině znamená „člen“ nebo „voják“. Toto rozhodnutí otvírá možnost pomáhat při vedení mladších skupin Marianek. Sodálka buďto podle svých možností napomáhá některé z vedoucích při konkrétních programech nebo je jí svěřeno vedení nové skupinky Marianek. Marianky se nyní schází v šesti skupinách.

3.2.2 Soluňáci

Podobně jako Marianky, začali se scházet také chlapci. Jejich družina byla pojmenována Soluňské Bratrstvo, neboli Soluňáci. Název je odvozen od města Soluň, odkud pochází svatí bratři Cyril a Metoděj, což napovídá, že hlavním vzorem byli zvoleni právě oni. Chlapci se tedy učí napodobovat Cyrila a Metoděje v jejich obětavosti pro šíření víry a v jejich lásce k lidem. Následují je tím, že pracují sami na sobě, aby díky nim mohli dojít k oživení víry v naší zemi. Společně se snaží upevňovat a vzdělávat ve víře, nebát se oslovovat lidi slovem, ale především osobním příkladem a modlí za nová kněžská a řeholní povolání i z jejich řad. K jejich společným akcím mimo obvyklá pravidelná setkávání patří účast na Missa Chrismatis na Zelený čtvrtek v Brně a Olomouci, spolupořádání pěší pouti mužů ke svatému Josefu z Vranova nad Dyjí do Jevišovic, pěší poutě z Kobylí do Žarošic z Prahy do Jeníkova, z Vranova nad Dyjí na Velehrad, návštěva olomouckého kněžského semináře a každoroční "soluňácké misie" v Jeníkově u Teplíc.

⁶⁸ DUNDA Marek: Historie projektu, <http://lenkavotavova.wenode.cz/o-nas>, (26. 3. 2009).

3.2.3 Vývoj skupinek

Soluňáci i Marianky se pravidelně schází ve svých družinách a svými vedoucími jsou povzbuzováni k životu podle ideálu, který jim přísluší. Vytváří se tak příležitosti, aby mladí lidé dorůstali v osobnosti, které pak budou schopny nabídnout své síly a možnosti ve prospěch společnosti a církve.

Od dob svého vzniku prošlo těmito družinami okolo 100 mladých lidí, z nichž asi polovina je nadále činná ve svých farnostech tak, jak se zavázali ve svých rozhodnutích. Některé z prvních členek již přežaly úkol vedení nových skupinek, čímž se začíná naplňovat jeden ze záměrů tohoto projektu, totiž, aby se mladí lidé podle svých možností, schopností a sil sami věnovali pastorači.

3.3 LIDOVÉ MISIE

Lidové misie se konaly pravidelně téměř v každé farnosti v naší zemi už od 17. století. Jejich vedením se zabývali především jezuité. Dále se jim věnovali, a znovu opět věnují, redemptoristé. Díky lidovým misiím se mnoho lidí vrátilo k životu s církví a v mnohých se obnovila horlivost. Od roku 1948 byla tato činnost komunistickým režimem zakázána. Po pádu totality se možnost pořádat lidové misie ve farnostech znovu otevřela, podmínky ve společnosti se však změnily, bylo tedy nutné hledat nové způsoby vedení, protože původní, používané před více než padesáti lety se jevily jako málo účinné. Hlavním cílem lidových misií je upevnění duchovních hodnot, odpuštění a porozumění.

3.3.1 Celkový rámec lidových misií vedených FATYMem

Farní tým se lidovým misiím věnuje od roku 1997, pořádá je každoročně vždy na jaře a na podzim, podle možností i souběžně ve více farnostech. Způsob vedení se dlouhou dobu vyvíjel, členové týmu hledali ve starých farních kronikách, radili se s řeholními společenstvími, která se na misiích tradičně podílela, zkušenosti čerpali i v zahraničí (Itálie, Polsko, USA). Plán byl postupně dotvořen především díky zkušenému italskému misionáři.

Pro podmínky naší země byly vypracovány dvě rozdílné varianty, a to pro duchovní obnovu tzv. živých farností, a pro farnosti téměř mrtvé. Plán celé jednotlivé akce se tvoří spolu s tamějším duchovním správcem, který napomůže posouzení, které možné prvky by bylo vhodné do programu zařadit.

Příprava na hlavní misijní týden začíná dlouho dopředu. Protože je zájem o tuto

duchovní obnovu farnosti stále dosti silný, jedná se i několik let. Již v té době se však misionáři i farníci, ke kterým míří, za zdar lidových misí modlí. Zhruba rok předem se stanoví pevný termín a rozvrhne se bližší průběh celé přípravy. Misionáři začnou farnost častěji navštěvovat, většinou se jedná o kratší, ale cílenou návštěvu. Při nedělních bohoslužbách jsou farníci připravováni na dobré prožití misijního týdne, který má přispět k tomu, aby každý v sobě obnovil ty nejlepší hodnoty.

Několik měsíců předem přijíždí do farnosti spolupracovníci, kteří se při misiích starají o jednotlivé body programu. Ti ke konkrétní spolupráci přizvou i místní obyvatele ochotné pomoci např. při roznosu misijního zpravodaje obsahujícího podrobné informace o průběhu a programu misí, články z prostředí farnosti, zajímavosti z farní kroniky nebo vzpomínky pamětníků na to, jak lidové misie probíhaly před lety. Zpravodaj obsahuje také představení misijního týmu a doporučení, jak týden duchovní obnovy nejlépe prožít. Místní věřící mohou vypomoci také při úvodní hře pro děti, jako doprovod kněží žehnající domy, nebo pečením koláčků, které jsou roznášeny den před zahájením misí jako nejbližší pozvání.

Stěžejními prvky misijního týdne trvajících od neděle do neděle, jsou promluvy, které mají za cíl ty, kteří svou víru naplno žijí vést k prohloubení, k rozšíření obzorů; ty, kteří se touží k víře vrátit a odhodlávají se ke smíření s Bohem povzbudit a dodat odvalu; ty, kteří dosud víru hledají nabídnout nové pohledy na křesťanský život.

3.3.2 Zvláštní prvky lidových misí vedených FATYMem

Jak bylo již výše zmíněno, způsob vedení lidových misí v podání farního týmu procházel dlouhým vývojem a hledáním. Misie směřují k těmto třem oblastem:

- 1) vyřešení minulosti
- 2) urovnání hodnot přítomnosti
- 3) rozhodnutí konkrétně vnášet poznané pravdy do svého života a šířit je dál

Pro většinu případů se ustálila tato forma misijního týdne:

- Začátek je při nedělní bohoslužbě v obvyklém čase, hlavním celebrantem je kazatel, který má následně po celý týden ve farním kostele promluvy při mši svaté a večerní stavovská kázání pro muže, ženy, manžele, nemocné a staré lidi. Ve vyhrazených hodinách je oni ostatní kněží k dispozici k soukromým rozhovorům a návštěvám nemocných.

- Bohoslužby jsou denně, ve farním kostele vždy ráno a večer. Pro děti a pro mládež jsou mše svaté s uzpůsobeným kázáním na jiných místech, v kaplích nebo v jiných

vhodných prostorách. Setkání s dětmi předchází odpoledne plné her, mladým je nabídnuto sdílení a diskuze po mši.

- Svátost smíření se začíná udílet až ke konci týdne, a to od čtvrtka, promluvy v prvních dnech misí se totiž zaměřují na důkladnější přípravu k přijetí této svátosti. Je to čas určený k tomu, aby každý mohl hlouběji prozkoumat své nitro a případně získal odvahu řešit věci dávno minulé.

- V polovině týdne se v každé vesnici náležející do farnosti koná kající procesí ke kříži, při němž se prosí za odpuštění všech hříchů spáchaných zde od posledních lidových misí. Tento prožitek umocňuje touhu po smíření s Bohem.

- Pátek je postní den, proto se doporučuje prožít půst v tomto misijním čase přísněji než obvykle, například jako na Popeleční středu či Velký pátek. Úmyslem je prosba o dobré prožití lidových misí a obrácení těch, kteří smíření s Bohem doposud odmítají.

- Každý všední den dopoledne je v kostele vystavena Nejsvětější svátost oltární k soukromé adoraci a modlitbě. Odpoledne pak bývá blok společných modliteb, promluvy o duchovním životě, četba apod.

- Sobotní dopoledne je vyhrazeno pro udílení svátosti pomazání nemocných.

- Odpoledne nebo k večeru pak bývá hlavní bohoslužba týdne, při níž je požehnán misijní kříž. Ten byl po celou dobu misí umístěn na zemi v kostele tak, aby musel být obcházen. Je to symbol toho, že se děje něco mimořádného, co člověka jistým způsobem zneklidňuje, provokuje k nějaké reakci. Pro umístění kříže je doporučováno frekventované místo. Po jeho vztyčení každý ze zúčastněných přistoupí a v symbolickém doteku do něj vloží své rozhodnutí a konkrétní předsevzetí z misí. Aby měli možnost častěji si na ně vzpomenout, má kříž stát v místě, kudy často procházejí.

- V noci z pátku na sobotu je celonoční adorace určená především pro mládež. Po celou dobu je k dispozici kněz k rozhovorům a svátosti smíření.

- Zvláštností převzatou od misionářů oblátů Panny Marie z polského Gorzowa je zvonění umíráčkem. Zvoní několikrát denně po každé promluvě, kdy jsou věřící vyzváni k modlitbě za ty, kdo jsou duchovně mrtví a nejvíc potřebují Boží milost. Hlas tohoto zvonu má vést také k uvědomění si toho, jak je důležité se dobře připravit na smrt.⁶⁹

Velký vliv na zdar misí má modlitba a povzbuzování místního faráře, aby lidé skutečně dobře připravili půdu srdcí.

⁶⁹ Srov. DUNDA Marek, Dědictví otců zachovej nám, Pane aneb Lidové misie s Fatymem, A.M.I.M.S. Vranov n.D. - Přímětice - Bítov, 2005.

3.4 PĚŠÍ POUTĚ

Jak už bylo zmíněno, FATYM se věnuje všemu, co se mu zdá vhodné a čemu dosud v církvi není věnována příliš velká pozornost. Patří sem i pěší poutě. Ty jsou vždy obrazem životní pouti člověka.

Lid má své zvláštní cesty, jimiž hledá Boha a vyjadřuje svou víru. Po dlouhou dobu byly tyto výrazy lidové zbožnosti považovány za méně ryzí a někdy se jimi i pohrdalo, ale dnes se skoro všude opět probouzejí k životu. Je-li lidová zbožnost správně zaměřena, má četné kladné hodnoty. Dokazuje totiž žízeň po Bohu, vzbuzuje velkodušnost, přináší s sebou též vyvinutý smysl pro Boží vlastnosti, že totiž je Bůh naším prozřetelným Otcem, že se jeho láska mezi námi stále projevuje; plodí ctnosti, např. trpělivost, snášení kříže každodenního života, soucit s druhými a živou zbožnost. Pastorační láska vnuká těm, kteří jsou postaveni do čela církevních obcí, správný postoj vůči této skutečnosti, která je tak plodná, ale zároveň zranitelná. Bude-li správně usměrněná, může se stát skutečným místem setkání s Bohem v Kristu.⁷⁰

3.4.1 Počátky organizování pěších poutí

V roce v Jubilejním roce 2000, se uskutečnila pěší pout' z Vranova nad Dyjí do Říma. Na cestu dlouhou 1178 km, která trvala 33 dní a jednu noc se vypravilo šest pěších poutníků, z toho tři kněží, jáhen a dva laici. Lidé, kteří poutníky vyprovázeli na rakouskou státní hranici a ti, kteří tuto pout' sledovali prostřednictvím internetového zpravodajství, později projevíli zájem, aby i jim byla otevřena možnost putovat pěšky na nějaké známé poutní místo.

3.4.2 Pěší pout' z Vranova nad Dyjí na Velehrad

Velehrad je symbolické místo, označené Janem Pavlem II. jako duchovní centrum Evropy, je chápáno jako místo, kde se může sestoupit ke kořenům víry. Z toho důvodu se již v roce 2001 začalo s organizováním pěší pouti z Vranova nad Dyjí na Velehrad. Postupně se tato pout' tak rozšířila, že dnes již poutníci na toto šesti-denní putování vychází z osmi směrů.

Termín pouti zůstává stále stejný, předposlední prázdninový týden, kdy se mnozí lidé již vrátili z dovolené a po pouti zbývá ještě několik dní na zregenerování sil.

Za osm ročníků putování se ujednotil styl vedení celého týdne. Zpěvník vydávaný za tímto účelem obsahuje písně tradiční i rytmičné, známé i nově složené, dále modlitbu

⁷⁰ Srov. *Evangelii nuntiandi*, 48.

ranních chval, modlitbu během dne, nešpory, kompletář a další modlitby, které se poutníci během cesty modlí. Každého dne je také do programu zařazen růženec, rozjímání připravené některým z kněží a mlčení. Večery bývají zaměřeny na společné setkání při veselém programu, většinou připraveném poutníky z řad mládeže. Ubytování je zajištěno ve školách nebo na farách. Zápisné, které činí 100,- Kč, slouží pro zajištění dopravy zavazadel a případné režie ubytování. Poutní skupina ze směru Vranov nad Dyjí je typická svým mladistvým stylem vedení celé pouti, tato atmosféra je totiž ovlivněna průměrným věkem účastníků, který se pohybuje okolo 24 let. Proto jsou často připravena i různá zpestření, například na stém kilometru fotbalové utkání mezi členy mariánských družinek Marianek a Soluňáků.

Vrcholem celé pouti je sobotní bohoslužba ve velehradské bazilice, kde se setká několik set až tisíc poutníků, kteří putovali celou trasu nebo její část, jak jim to časové a zdravotní možnosti dovolovaly, a také ti, kteří přijeli až na Velehrad různými dopravními prostředky.

3.4.3 Dvanáctero poutníka

Za účelem vytvoření správné atmosféry a duchovního povzbuzení bylo sestaveno „Dvanáctero poutníka.“ Jedná se o dvanáct bodů, se kterými mají být poutníci obeznámeni, a častěji se k nim během cesty vracet. Přispívají k radostné atmosféře pouti a napomáhají nejen organizaci celé skupiny, ale i každému jednotlivci k správnému prožití těchto dní.

Těchto dvanáct bodů⁷¹, které vznikly pro potřeby pěších poutníků na Velehrad, se nejen osvědčilo, ale i postupně rozšířilo do dalších míst, kde jsou pořádány pěší poutě.⁷² Jsou-li jasná pravidla, vždy je snadnější je dodržovat, a také je snazší domluva na podrobnostech. Podobně jako v jiných případech i zde FATYM rád nabízí tuto sestavenou pomůcku k využití.⁷³ Ve FATYMu jde totiž především o evangelizaci a k té může přispět i šíření toho, co už se podařilo sestavit.

⁷¹ Viz. Příloha č. 1.

⁷² Kriticky je však třeba k těmto pravidlům poznamenat, že se v nich počítá pouze s ochotným přijetím ze strany poutníků a bohužel se neřeší situace, kdy je někdo na pouti jen z povinnosti (např. birmovanci, kterým je účast na pouti na Velehrad předložena připravujícím knězem jako jedna z možností povinné křesťanské prázdninové akce).

⁷³ Srov. Směr Velehrad, A.M.I.M.S. Vranov n. D. – Přímětice – Bitov, 2004, 75.

3.5 SETKÁNÍ MLÁDEŽE AIN KARIM

"Mládež není jen objektem pastorače, ale i jejím aktivním subjektem. Je nutný oboustranný dialog s mládeží."⁷⁴ Taková snaha je patrná při realizaci setkání mládeže Ain Karim, které se již od roku 1994 pravidelně třikrát ročně koná na poutním místě u Panny Marie, Dobré pastýřky v Lechovicích na Znojemsku. FATYM navázal na předchozí variantu, která byla založena současným moderátorem týmu a nyní se stará o jeho průběh. K přípravě programu jsou přizváni i aktivní mladí křesťané, kteří mohou na setkání pozvat ty, kteří jsou dosud víře vzdáleni a předat jim něco ze své radosti z víry. Tak se stávají mladí sami mezi sebou hlasateli Božího království, aniž by se cítili nějakým nucením. Struktura setkání je následná:

- duchovní slovo
- růženec
- mše svatá a ohlášky
- přestávka a hra
- adorace před Nejsvětější Svátostí oltářní

Setkání, kterého se účastní 50 – 200 mladých lidí z okolí, je doprovázeno křesťanskou rockovou skupinou ze Znojma s názvem P.O.K.R., což znamená „Pokus o křesťanský rock“.

3.6 INICIATIVA ČISTÁ LÁSKA

Od 90. let se ve světě (USA, Polsko atd.) rychle šíří hnutí Pravá láska čeká. Jde o společenství mladých, kteří se veřejně zavázali chápat sexualitu jako Boží dar, nikoliv jako předmět konzumu. Je to reakce na mravní uvolněnost, která je nám předkládána především z masmédií. „Úkony manželství vlastní, pokud zachovávají pravou důstojnost člověka, je třeba mít ve velké úctě“.⁷⁵ Klade si za cíl uvádět do tohoto světa hodnoty pravé lásky a ryzích vztahů. Nejde o zavázání se k něčemu mimořádnému. Mladí lidé od 15 let, kteří vstupují do této iniciativy, se nestydí žít podle zásad 6. a 9. přikázání Desatera, vydávat o tom svědectví a jít tak mnohdy proti proudu dnešní doby. Členy této iniciativy se mohou stát i ti, kteří dříve žili proti těmto zásadám a nyní chtějí začít znovu a prožívat svůj

⁷⁴ Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR, 185.

⁷⁵ DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Pastorační konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, (ze dne 7. prosince 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995, 51.

život v čistotě. Zavazují se však nejen k čistotě v sexuální oblasti, ale i k rozvíjení dalších hodnot autentického křesťanského života podle Desatera a každý podle svých možností a schopností k proměně tohoto světa, aby se víc a víc stával královstvím Božím. Je jim doporučováno vykonávat kontrolu nad každou oblastí života, proto do svého denního plánu zařazují čas na modlitbu, práci, odpočinek a sport nebo jinou tělesnou činnost. Je-li to možné, účastní se mše svaté, vyhradí si čas na četbu Písma svatého, modlitbu růžence a večerní zpytování svědomí.⁷⁶

3.6.1 Společenství čistých srdcí u nás

U nás se od roku 2005 v oblasti organizování Společenství čistých srdcí Čistá láska angažuje FATYM. Je určitým znamením doby, že mladí touží po čistých a ryzích vztazích a jsou ochotni jít proti proudu. Někteří mladí lidé, přijíždějící na víkendové pobyty na týmové fary, projeví zájem žít také v podobném společenství, podporovat se modlitbou, povzbuzovat svým příkladem. Proto byla toho roku za tímto účelem založena iniciativa Čistá láska, do níž při srpnové pouti na nedalekém poutním místě v Hlubokých Mašůvkách vstoupilo prvních 15 mladých lidí, kteří se zavázali žít v čistotě až do uzavření manželství. Roku 2006 vznikla obdobná iniciativa s centrem v Liběšicích u Žatce a v roce 2007 se obě spojily pod názvem Společenství čistých srdcí. Nyní má toto Společenství přes 800 členů.

Ti, kdo vstupují do Společenství čistých srdcí, dostávají jako znamení svého rozhodnutí stříbrný prstýnek a zavazují se k modlitbě „Pod ochranu tvou“ za sebe navzájem a za udržení těchto ideálů. První členové si začali sami vydávat svůj zpravodaj, který byl později z iniciativy P. Tomáše Vyhnálka OMI, nahrazen českou verzí mezinárodního časopisu Milujte se!

3.7 ČASOPIS MILUJTE SE!

Časopis s poněkud neobvyklým názvem Milujte se! pochází z polské Poznaně, kde jej začal připravovat P. Mieczysław Piotrowski, TChr se svými spolupracovníky. Původně byl vydáván pouze v polštině, nyní však vychází v angličtině, němčině, bulharštině, rumunštině, maďarštině, ruštině, ukrajinštině, slovenštině.⁷⁷ V naší zemi začal vycházet před prázdninami roku 2007 jako pokračování zpravodaje pro členy Společenství čistých

⁷⁶ Srov. PIOTROVSKI Mieczysław: Hnutí čistých srdcí, in: Milujte se! 5/2008, II. ročník, 62-63.

⁷⁷ Srov. DUNDA Marek: Mezinárodní časopis pod jedním názvem, in: Milujte se! 9/2009, III. ročník, 63.

srdcí. Jde o celobarevný, 64 stránkový časopis v moderní úpravě vycházející 4x ročně, nyní již v nákladu 30 000 kusů. Časopis, který má schválení Biskupství brněnského vychází pod záštitou Sester Matky Terezy ve spolupráci s občanským sdružením Hnutí Pro život ČR, s Misionáři obláty Panny Marie Neposkvrněné a vydavatelstvím Res Claritatis. Na faře ve Vranově nad Dyjí sídlí jeho redakce.

3.7.1 Původ názvu

Název Milujte se!, pod kterým vychází i v zahraničí (Polsko, USA, Rusko, Rumunsko, USA, Filipíny, Indie, některé africké země...), bývá častým předmětem diskuse.⁷⁸ Pochází z Ježíšova přikázání lásky, kterým vytyčil životní program pro své přátele: „Toto je mé přikázání: Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás“ (Jan 15,12) a „Nové přikázání vám dávám: Milujte se navzájem: jak jsem já miloval vás, tak se navzájem milujte vy. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem“ (Jan 13,34n). Na počátku redakce řešila, zda ponechat název původní, či jej pozměnit. Slova „láska, milovat“ jsou totiž dnes skloňována ve všech pádech, aniž by obsahovala své původní poselství. Převážil názor tehdejšího šéfredaktora P. Tomáše Vyhnálka OMI, že je potřeba opět vrátit do povědomí lidí jeho původní význam a hodnotu. Vyzvednout tak především hluboký obsah toho, co toto slovo vyjadřuje - milovat někoho znamená chtít jeho dobro.

3.7.2 Témata, kterým se časopis věnuje

Asi jedna třetina článků je přebírána z polského originálu upraveného pro české podmínky. Časopis není primárně určen pro nevěřící, jak by se mohlo jevit, nýbrž vychází prvotně jako zpravodaj Společenství čistých srdcí, a proto je podstatná část věnována tématice vztahů a boje za ideál čistého srdce. Otevřeně mluví k mladým lidem nejen o otázkách sexuality, jejíž správné výchovy se jim mnohdy nedostává, avšak jeho záměrem je přispění k celkovému duchovnímu růstu mladých, povzbuzení v životě víry i v životě s církví a objevování osobní hodnoty člověka v očích Božích. Proto má každé číslo své tematické zaměření, např. o Janu Pavlu II., P. Piovi, o exorcismu, turínském plátnu atd. Četná konkrétní svědectví jsou pro mnohé povzbuzením a také formací životních hodnot.

Toto dílo, podobně jako některé další aktivity FATYMu, je možné realizovat jen

⁷⁸ Přehled celkových názorů na časopis přináší diskuse na webových stránkách www.milujte.se nebo v anketě na www.fatym.com. Ke dni 27. 6. 2009 je stav následovný: z celkového počtu 3 380 hlasujících bylo 804 hlasů pro názor *vůbec jej neznám*; 574 hlasů pro *je skvělý, jsem nadšen*; 429 pro *nelíbí se mi, jsem vyloženě proti*; 408 *celkem se mi líbí, zdá se mi přínosný*; 399 *nemohu posoudit, nečetl jsem*; 388 *zatím mě nepřesvědčil – vyčkám*; a 378 hlasů *slyšel jsem nějaké výhrady, ale ještě jsem si to neověřil*.

díky mnoha obětavým spolupracovníkům, kteří se bez nároku na odměnu podílejí na jeho přípravě i distribuci. Časopis je šířen zdarma a je financován pouze z darů čtenářů.

Náklady, ve kterých byl časopis vydáván, se různí. Podle statistiky vydavatele, občanského sdružení Res Claritatis, bylo první číslo vydáno nákladem 34 000 výtisků, druhé číslo 24 000 výtisků, třetí 10 000, čtvrté 20 000, páté 22 000 a šesté 32 000, celkem 142 000 výtisků.⁷⁹

3.8 A.M.I.M.S. (Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei – Apoštolát Panny Marie Neposkvrněné, Matky Naděje)

S cílem povzbuzení ve víře, šíření zdravých morálních, etických a kulturních hodnot a přispění k evangelizaci národa vznikl v roce 1998 Tiskový apoštolát FATYMu. Od ledna 2004 jde o neziskovou organizaci – občanské sdružení pod názvem A.M.I.M.S., což znamená Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei – Apoštolát Panny Marie Neposkvrněné, Matky Naděje. Latinský, tedy internacionální název, byl zvolen pro zamýšlenou spolupráci s křesťany v jiných zemích, především na Ukrajině. V prvním centru, kde začal FATYM svou činnost, ve Vranově nad Dyjí, je zvláštním způsobem uctívána Panna Maria, Matka Naděje, proto bylo celé dílo svěřeno do její ochrany a její oslovení se dostalo i do názvu sdružení, které úzce spolupracuje s Misionáři obláty Panny Marie Neposkvrněné, dosazeno bylo tedy i toto označení P. Marie.⁸⁰

3.8.1 Brožury vydávané tiskovým apoštolátem A.M.I.M.S.

Sdružení A.M.I.M.S. tiskne a šíří texty, které srozumitelným způsobem představují křesťanské hodnoty lidem věřícím i nevěřícím. Tyto texty slouží ke vzbuzení zájmu o víru a k jejímu prohloubení. Jejich rozsah se pohybuje mezi dvaceti až osmdesáti stranami. Dostupné jsou v plném rozsahu na internetu⁸¹ a je možné je volně šířit. Autoři je dávají k dispozici, aby mohly přispívat k jakýmkoliv dobrým účelům. Tiskový apoštolát A.M.I.M.S. vydal od svého vzniku již přes 120 publikací. Můžeme zde nalézt různé promluvy, poutavá vyprávění, modlitby apod. Některé z nich již vyšly i v nákladech přes deset tisíc výtisků. Tato činnost je zcela nekomerční, publikace jsou šířeny pouze za výrobní cenu (v rozmezí 5,- až 20,- Kč). Jsou nabízeny také pouze za dobrovolný

⁷⁹Srov. ZAHRADNÍČEK Pavel: Milujte se! jako dobrodružství s Bohem, in: Milujte se! 6/2008, II. Ročník, 63.

⁸⁰Více na <http://bezva.info/taf/nabidka.htm>, (26.3.2008).

⁸¹ Na internetové adrese www.fatym.com lze najít jejich kompletní nabídku s možností objednávky.

příspěvek a často jsou rozdávány zdarma.

Od počátku této činnosti byla rozvinuta spolupráce především s Mons. Ladislavem Simajchlem, který pro své bohaté životní zkušenosti, které dokáže vkládat do svých děl, se stal nejoblíbenějším autorem. Jejich pestrost hovoří o tom, jak vést děti k Bohu, o přípravě na manželství, vztahu mezi manžely, stáří, duchovním životě, o Desateru, přípravě ke svátostem apod. Mezi nejžádanější tituly patří také např. popis pěšího putování do Říma v roce 2000 „Pout' do Říma od A do Z“ od P. Jana Peňáze, „Základy víry“ od P. Jana Kabeláče, nebo čtyři díly překladu kázání svatého Jana Maria Vianneye, faráře z Arsu.

Brožurky vznikají díky spolupráci mnoha obětavých pomocníků. Ti se podílí na jejich kompletování, sešívání, ořezávání, balení, rozesílání i nabízení při různých akcích.

Sdružení A.M.I.M.S. dále těm, kdo projeví zájem, nabízí pomoc s přípravou podobné brožury či zpravodaje, dává k dispozici texty či obrázky a komiksy ze svých zpravodajů a nabízí možnost vytisknout je na svém digitálním průtiskovém automatu Risograph CR 1610. Podmínky, za kterých tyto služby poskytuje, jsou stejné, jako když je samo používá. Musí tedy jít o tisk, který souvisí s šířením či prohloubením víry a není určen ke komerčním účelům, autoři jednající zcela nezištně si nevyhradují autorská práva, naopak souhlasí s šířením svého díla nebo i jeho částí. Materiál potřebný pro tisk zajišťuje ten, kdo požadavek zadává, případně pověří sdružení, aby jej jeho jménem zakoupilo.

3.9 INTERNETOVÁ TELEVIZE TV-MIS

Česká internetová televize TV-MIS.cz je nekomerční křesťansky zaměřená televize, která své poslání šíří výhradně prostřednictvím internetu, kde působí od adventu roku 2005. Název TV-MIS znamená Matris Spei, což je v českém překladu Matka Naděje, pro snadnější zapamatování také Multimediální internetová samoobsluha. Jedná se o televizi on-demand, což znamená, že uveřejňuje své jednotlivé funkce k volnému užití (na vyžádání). Formou „samoobsluhy“ si může každý stáhnout a kdykoliv přehrát požadovaný pořad z programové nabídky. Divák tedy není vázán žádnými vysílacími časy, kompletní program je k dispozici kdykoliv je připojen k internetu, všechny filmy i audio nahrávky lze však stáhnout i pro off-line přehrávání. Příjem televize je bezplatný a programy jsou volně šířitelné. Průměrně tuto televizi navštěvuje 300 – 500 lidí denně.

Databáze pořadů, ze kterých si může divák vybírat je rozdělena do čtyř programových skupin:

MIS 1: Zábava

MIS 2: Duchovní vzdělání

MIS 3: Publicistika a dokumenty

MIS 4: Lokální

V současné době je zde umístěno více než tři stovky titulů. Jedná se o amatérská videa, záznamy z celostátních setkání mládeže, filmy z pěších poutí na Velehrad, do Mariazell, divadelní scénky ve farnostech, katecheze, dále zde můžeme najít i audionahrávky, a to různé promluvy a nahrávky křesťanských hudebních a divadelních skupin. Tím je dán poměrně velký prostor pro to, aby se mohla šířit díla amatérských filmařů. Jakmile je titul zařazen do vysílání, trvale v něm zůstává. Má své číslo (ID) a pevnou internetovou adresu, je tedy možno na něj odkazovat na dalších internetových stránkách.⁸²

V posledním roce TV-MIS přejímá od TV NOE ve spolupráci s TELEPACE zpravodajský pořad Vatikánského televizního centra (CTV) Octava dies. Pořad mapuje život církve ve Vatikánu i ve světě během uplynulých osmi dní.

Novinkou internetové televize je od Vánoc roku 2008 JukeBox TV-MIS, což je internetový on-line jukebox nabízející k poslechu záznamy koncertů schol a kapel.

⁸² Srov. ZAHRADNÍČEK Pavel: Internetová křesťanská televize, in: Milujte se!, 1/2007, 51.

4 AKTIVITY FATYMU PŘESAHUJÍCÍ HRANICI NAŠÍ ZEMĚ

Evangelizace byla tradičně spojována s ústní komunikací a vzájemným vztahem mezi osobami.⁸³ Přestože je založená především na svědectví a na vztahu, nejsou hromadné sdělovací prostředky neúčinné při hlásání evangelia v širším slova smyslu.⁸⁴

Těchto zmiňovaných skutečností se pokouší využít i farní tým, když metody, které se již osvědčily v rámci naší země, chce je nabídnout i za jejími hranicemi. Předpokládá to ovšem další pracovní síly, které by do těchto projektů byly zapojeny.

4.1 A.M.I.M.S. UKRAJINA

Tiskový apoštolát FATYMu se pod označením A.M.I.M.S. začal úspěšně rozvíjet také na Ukrajině. Ta v roce 2007 čítala 46 490 819 obyvatel. Za věřící se zde označuje 60% obyvatelstva, z čehož jsou necelé dvě procenta římských katolíků. Převládající vyznání je pravoslaví, na dalším místě jsou řeckokatolíci. Menšinu tvoří judaismus a islám.⁸⁵ Díky sdružení A.M.I.M.S. nyní mohou mít zdejší křesťané snadnější přístup k levným knihám. Počítačové vybavení a dva digitální průtiskové automaty se nachází v hlavním městě Kyjevě, jeden stroj je umístěn v Mukačevu. Celá tato činnost je doposud založena na obětavé práci dobrovolníků.

4.2 MEZINÁRODNÍ INTERNETOVÁ TELEVIZE

Internetová televize TV-MIS se dělí na české (TV-MIS.cz) a cizojazyčné vysílání (TV-MIS.com). Mezinárodní televize TV-MIS.com se dále rozděluje na ua.TV-MIS.com (programy v ukrajinštině), ru.TV-MIS.com (testování systému v ruštině) a by.TV-MIS.com (testování systému v běloruštině). Ukrajinská verze televize TV-MIS je nyní v testovacím provozu s několika tituly. Tato televize je tvořena sítí spolupracovníků, kteří jsou rozptýleni jak po území České republiky, tak i na Ukrajině.

⁸³ AMBROS Pavel, *Církev, kultura, společnost, misie. Pastorální teologie V.*, Olomouc: Mgr. Jiří Burget, 2000, 66.

⁸⁴ Tamtéž 66.

⁸⁵ Srov. Wikipedie, otevřená encyklopedie, heslo: Ukrajina, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ukrajina#N.C3.A1bo.C5.BEenstr.C3.AD>, (29. 6. 2009)

Pozvolna se připravuje systém, do kterého by bylo časem možno vkládat velké množství pořadů. Přestože je celý tento projekt teprve na začátku, současný stav české verze této televize, která je už o krok napřed, dává tušit, že v budoucnu může sehrát nebezvýznamnou roli v evangelizaci těchto národů. Vše samozřejmě závisí na tom, zda se najde dostatek ochotných spolupracovníků, kteří by pomohli k rozběhnutí této ideje.

5 VYHODNOCENÍ PROJEKTU A JEHO DOSAVADNÍCH VÝSLEDKŮ

5.1 SPOLEČNÁ DUCHOVNÍ SPRÁVA

Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi snažně doporučuje společný život kněží v zájmu účinnější duchovní správy. Podle něj to prospívá to apoštolské činnosti a věřícím poskytuje příklad lásky a jednoty.⁸⁶ Instrukce vydaná Kongregací pro klérus s názvem *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství* dokonce nabízí svěřeni pastorační péče in solidum jako užitečné pro řešení situací v diecézi, kde se pro malý počet kněží musí náročně organizovat čas k plnění úkolů souvisejících s jejich službou. Je vhodným prostředkem k posílení pastorační spoluodpovědnosti kněží a zejména je prostředkem usnadňujícím zažití společného života kněží, ke kterému je neustále zapotřebí povzbuzovat.⁸⁷

5.1.1 Pozitiva společné duchovní správy

Podíváme-li se na společnou duchovní správu farního týmu ve Vranově nad Dyjí v duchu těchto dokumentů, zjistíme, že kněží jsou společným životem skutečně povzbuzováni k větší apoštolské horlivosti a jako tým jsou schopni obsáhnout větší množství farní správy. Je totiž pro ně snazší v případě potřeby se zastoupit a vypomoci si v různých oblastech kněžského působení. Spolu s laiky, z nichž má každý vyčleněn úsek, kterému se věnuje (především jsou to pastorační potřeby ve vesnicích, kde bydlí, ale mohou to být i úkoly podle jejich původní specializace, např. výuka na základní škole, práce s počítačem apod.) může společenství vstupovat do takové šíře a oblastí běžného života, kde by samotný kněz nemohl proniknout.

„Pastorační péče o farnost a její správa je svěřena do rukou více kněží, kteří mají na svěřeném úřadu stejnou účast, ale působí pod osobním řízením spolubratra moderátora.“⁸⁸ Ačkoliv je péče kněží o farnosti společná a nerozdílná, v celku týmu je role moderátora zásadní. Je to osobnost, která pečuje o jednotu v týmu, udržuje kontakt se všemi členy a podle jejich možností jim přiděluje takové pole působení, které je konkrétnímu člověku nejbližší.

⁸⁶ Srov. DRUHÝ Vatikánský koncil: Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus* (ze dne 28. října 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995, 30.

⁸⁷ Srov. Kongregace pro klérus, *Kněz, pastýř a vůdce farního společenství*, Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2002, 19.

⁸⁸ Tamtéž 19.

V apoštolské exhortaci Pavla VI. *Evangelii nuntiandi* můžeme číst, že radostnou zvěst je nutno hlásat zejména svědectvím života, snažit se chápat druhé lidi, vlídně s nimi jednat, zajímat se o jejich osudy, usilovat s nimi o vše, co je šlechetné a dobré. Pokud z člověka prostým a nevtíravým způsobem vyzařuje víra a naděje v to, co není viditelné, hodnoty přesahující jiné běžné hodnoty, vyvolává toto svědectví v mnohých otázky, jako např.: proč jsou takoví, proč právě takto žijí? Co nebo kdo je k tomu podněcuje?⁸⁹ Členové farního týmu se tímto způsobem snaží být v kontaktu se všemi lidmi, a to nejen s věřícími. Účastní se proto různých jejich oslav, výročí a dalších příležitostí, přičemž v každé vesnici je hledán způsob, jak přistupovat k jejím obyvatelům co nejpřiměřeněji.

Je zřejmé, že dlouholeté svědectví za dobu působení FATYMu v této oblasti přispělo k tomu, že se komunikace s tamními obyvateli posunula, z dříve spíše negativního a odmítavého, nyní k více otevřenému postoji. Lidé jsou pomalu vedeni k tomu, aby přijímali víru jako konkrétní vztah, společenství s Bohem, nejen že uznají jeho existenci, ale aby z toho i dokázali vyvodit důsledky pro svůj život. Z hlediska pravidelných návštěv nedělních bohoslužeb a přijímání svátostí za třináct let tohoto stylu pastorační účast farníků nepoklesla, naopak se na některých místech i zvýšila, a to i přesto, že zemřeli mnozí starší věřící, kteří ještě před deseti lety tvořili základ farnosti.

Tým jako celek, má velmi dobrou příležitost využít svých pastoračních zkušeností i mimo oblast jím spravovanou, a tam zpětně nalézá nové podněty pro život ve svých farnostech. Do většiny svých podniků různými způsoby zapojuje i farníky, aby v nich bylo postupně budováno vědomí sounáležitosti s celou církví.

V aktivitách, které přesahují území spravovaných farností, se sice jeví naléhavá potřeba laiků, stále se však projevuje ochota lidí, k týmu nepatřících, pomoci zejména s přípravou a distribucí brožur, časopisů, mnozí svými příspěvky podporují internetovou televizi, což lze považovat za svědectví o zájmu lidí o tyto projekty a nabízí se tím naděje na jejich slibný rozvoj.

5.1.2 Negativa, se kterými se setkává společné duchovní správy

Je však potřeba také pamatovat na některé obtíže, které se mohou vyskytnout. Instrukce Kněz, pastýř a vůdce farního společenství upozorňuje na to, že věřící může „střídavá, třebaže koordinovaná přítomnost více kněží dezorientovat a nemusí být

⁸⁹ Srov. *Evangelii nuntiandi*, 21.

pochopena.⁹⁰ Zde by bylo dobré znovu připomenout, že každá týmová farnost má svého administrátora, který zajišťuje její chod a ostatní kněží zde vystupují při příležitosti mimořádných akcí, při potřebě již zmiňovaného záskoku, většího zpovědního nasazení apod. Farníci jsou seznámeni se všemi členy týmu, především s kněžími, a to prostřednictvím pravidelných zpravodajů či příležitostných návštěv na již zmíněných různých akcích. Proto se zdá, že nepochopení by mohlo vyvstat spíše u lidí, kteří nejsou pravidelnými účastníky bohoslužeb.

Určitým nebezpečím vzhledem k farníkům může být to, že si zvyknou, že laičtí členové zaskočí tam, kde místní nezvládají potřebné zajištění úkolů. V praxi může dojít až například k extrému, kdy farnice, které se dříve staraly o kostel, čekají, až jej uklidí a nazdobí členky týmu. Dříve by hledaly pomocníky ze svého sousedského a rodinného okolí, ti však vždy nejsou ochotni pracovat pro kostel. Situace by tak mohla sklouznout na cestu nejmenšího odporu a vše by bylo předáno na starost farnímu týmu. Zvláště kněží jsou si této skutečnosti dobře vědomi a snaží se, aby se obdobným situacím cíleně předcházelo. Pro budoucnost farnosti je totiž mnohem lepší, bude-li kostel nazdoben méně hezky, ale zásluhou domácích, než aby byl několik let zdoben přepychově díky „cizím“ pomocníkům, kteří brzy odejdou, zatímco domácí by postupně ztráceli ke svému kostelu vztah.

Další nebezpečí může hrozit, když se na konkrétního člověka citově naváže někdo z dětí či mládeže. Po jeho odchodu z týmu se vytrácí i on a těžko hledá další cestu. Takoví mladí lidé, kteří nemohou vnímat potřebnou lásku a zájem o jejich osobu ve svých domovech, mohou vnitřně obviňovat z této ztráty tým či církve.

V těchto obtížných podmínkách je celek týmu důležitý pro vzájemnou podporu a povzbuzení. Tak se společenství stává místem, kde je člověk nesen modlitbou a je vychováván k věrnosti v ní. Je-li malé, mají k sobě členové blíže, na druhou stranu se potýkají s větším množstvím činnosti, kterou je potřeba obsáhnout. Zde je třeba dbát, aby kvantita nebyla na úkor kvality.

Týmová spolupráce řeší nežádoucí osamocení kněží na farách, což může být do jisté míry z lidské stránky usnadňující, na druhou stranu je potřeba pečovat o vztahy tak, aby se nestaly spíše přítěží.

Je zde jedno centrum, kde se řeší všechny náklady spojené s provozem a údržbou, je však potřeba více času a pohonných hmot na přesun do odlehlejších farností.

⁹⁰ Kongregace pro klérus, Kněz, pastýř a vůdce farního společenství, Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2002, 19.

Protože farností stále přibývá, je jako největší problém stále vnímán nedostatek spolupracovníků zapojených do jednotlivých aktivit, které by tak mohly být důkladněji propracované. Jednou z příčin toho je nedostatek financí, které by pomohly k potřebnému zajištění pro život a činnost laických členů.

5.1.3 Přínos laiků spolupracujících v týmu

„Protože nejvyšší a věčný velekněz Ježíš Kristus chce pokračovat ve svém svědectví a ve své službě i prostřednictvím laiků, oživuje je svým Duchem a neustále je povzbuzuje ke každému dobrému a dokonalému dílu.“⁹¹ Apoštolát laiků tedy vychází přímo z jejich křesťanského povolání a nemůže v církvi nikdy chybět.⁹² „Laici jsou bez výjimky povoláni, aby se jako živé údy ze všech svých sil, přijatých z dobrodiní Stvořitele a z milosti Vykupitele, přičiňovali o vzrůst církve a její neustálé posvěcování... Kromě tohoto apoštolátu, který je úkolem všech věřících křesťanů vůbec, mohou být laici povoláni různým způsobem k ještě bližší spolupráci s apoštolátem hierarchickým.“⁹³ Církev těm, kdo jsou zapojeni do Kristova těla, s radostí připomíná důstojnost jejich povolání přičiňovat se, aby božský plán spásy stále víc pronikal ke všem lidem všech dob a všude na zemi.⁹⁴

Ve společenství s kněžími se laikům lépe daří naplňovat takto své poslání apoštolátu, jsou totiž vedeni a usměřováni a je jim doporučováno na jakou oblast se mají důkladněji zaměřit. Církev dbá na to, aby evangelium nebylo hlášáno na základě vlastní inspirace hlasatele, nýbrž jen ve spojení s posláním celé církve a jejím jménem. Ti, kdo jej hlásají, si mají být vědomi toho, že jejich působení není jen jejich osobní a soukromá věc.⁹⁵ V týmu má za to zodpovědnost vedoucí kněz a podporuje v tomto smýšlení ostatní.

Laici se konkrétně podílí na pastorači návštěvami starých a nemocných lidí, svým nasloucháním i slovy povzbuzení, modlitbou s nimi i za ně, katechezemi a nabídkou využití volného času pro děti, společnými aktivitami s mládeží, nabídkou duchovní literatury, pomocí při organizování duchovních obnov a misí, roznosem zpravodajů, svými příspěvky na webové stránky atd. Především se však musí snažit o svůj vlastní

⁹¹ *Lumen Gentium*, 34.

⁹² Srov. DRUHÝ Vatikánský koncil: Dekret o apoštolátu laiků *Apostolicam actuositatem* (ze dne 18. listopadu 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995, 1.

⁹³ *Lumen Gentium*, 33.

⁹⁴ Tamtéž 33.

⁹⁵ Srov. *Evangelii nunciandi*, 60.

duchovní rozvoj, neboť jistě i u tohoto projektu může platit: „není-li misionář kontemplativní, nemůže věrohodně hlásat Krista.“⁹⁶

5.1.4 Přínos pro spolupracující laiky

Otázky „Čím mohou být laici obohaceni zkušeností života a spolupráce ve farním týmu“, „Jakým způsobem FATYM nejvíc prospívá lidem, ke kterým je poslán“ a „Jaké vidíte návrhy na zlepšení“ byly položeny čtyřem dívkám, které působí ve FATYMu jako katechetky, jedné bývalé člence, která nyní již žije v manželství a také třem studentkám, které sem přijíždí ve svých volných chvílích a v různých oblastech činnosti vypomáhají.⁹⁷

5.1.5 Členky bývalé a současné

První skupina dívek se shodla na tom, že se cítí být obohaceny setkáními s novými lidmi, kteří přestože mají rozdílná obdarování, jiné schopnosti a možnosti, jdou za společným cílem, kterým je snaha obnovit víru v pohraničí. Právě společenství, ve kterém žijí, jim dává možnost čerpat novou sílu a povzbuzení k tomuto nesnadnému úkolu. Radostné, ale i těžké chvíle jim pomohly k vytvoření pevných přátelských vztahů. Společenství je pro ně školou, kde se učí přijímat druhé lidi takové, jací jsou.

To, že se snaží přinášet Boha jiným, je pro ně impulsem, aby samy pečovaly o vztah s ním, naslouchaly mu v modlitbě, prohlubovaly víru, hledaly pravdu, ujasnily si priority. Způsob i pravidelnost času modlitby je hodnocen kladně.

To, že mnozí mladí lidé takovýmto způsobem strávili ve službě církvi určitý úsek svého života, jim přispělo k jejich osobnímu vyžívání i k upevnění ve víře a rozhodnutí ji předávat dál, takže po odchodu z týmu ve svém dalším životě hledají podobné cesty apoštolátu ve svých farnostech. Některým doba, kterou prožili tímto způsobem v intenzivní službě bližním, pomohla upevnit rozhodnutí zasvětit se Bohu v kněžské službě či v řeholním životě. Naopak jiní mohou zkušenosti, které zde získali, využít v rodinném životě a manželství, například postoj k problematice potratů a umělého oplodnění.

Přínosem týmu těm, ke kterým je poslán, je podle nich snaha o předávání pravd víry srozumitelným a přímým způsobem pomoc v duchovním životě, jeho aktivní přístup k lidem, snaha vytvářet dobré vztahy na všech úrovních. Lidé jsou si vědomi toho, že v případě potřeby sem mohou přijít s prosbou o pomoc. I po letech se farníci k bývalým členům hlásí a rádi na ně vzpomínají.

⁹⁶ JAN PAVEL II., Encyklika O stálé platnosti misijního poslání *Redemptoris missio*, Praha: Zvon, 1994, 91.

⁹⁷ Tato část práce byla vytvořena pomocí osobních rozhovorů nebo prostřednictvím elektronické pošty.

V návrzích na zlepšení byla zmíněna preciznější propracovanost jednotlivých akcí, ne pouze okrajová. K tomu by však mohlo dojít v případě zvýšení stavu spolupracovníků. Na množství aktivit je v současnosti nedostačující.

Vyjádřeno bylo politování nad nepochopením rozhodnutí nenavazovat v době působení v týmu známost, se kterým bylo možné se setkat v okolí. K tomuto rozhodnutí by měla být oživována motivace.

5.1.6 Příležitostné spolupracovnice

Druhá skupina oslovených dívek shledává svůj čas zde smysluplně využitý díky společné modlitbě a prohloubení duchovního života, poznávání nových lidí, míst, situací a akcí, ale také církve z jiného úhlu pohledu, dále jsou obohaceny zkušenostmi s dětmi a komunikací se staršími lidmi.

Ve FATYMu pozorují otevřenost, zájem o každého člověka a ochotu mu pomoci, oceňují jeho pravidelné společenství v modlitbě, do kterého jsou přizváni i ti, kteří sem přichází odjinud.

To, co by se mělo zdokonalit je podle nich větší počet ochotných a nadšených členů s jiskrou a chutí do práce pro ostatní, dále vyhranění jedné činnosti jedné osobě, aby „všichni nedělali všechno“, bylo by podle nich dobré více motivovat farníky k tomu, aby záležitosti farnosti, které mohou, si zajistili oni sami, nikoliv členové týmu.

ZÁVĚR

Záměrem této bakalářské práce bylo s kritickým nadhledem přiblížit pojetí společné duchovní správy farním týmem ve Vranově nad Dyjí. Život a funkčnost týmu jsou možné pouze za předpokladu, že se najdou lidé ochotní k týmové spolupráci. Sejdou-li se individualisté nebo lidé konfliktní, začíná se vše dostávat spíše do problematické roviny. Díky tomu, že se v týmu scházejí lidé obdařeni různými schopnostmi a zkušenostmi, které jsou ochotni dát do služeb celku, může vznikat mnoho projektů, které by byly bez takového týmu nemyslitelné. Proto mohla být realizována celá řada aktivit jak v dané oblasti, tak i mimo ni.

Týmová spolupráce nabízí řešení ožehavé otázky osamocení kněží a zároveň nabízí i široké pole možností zapojení laiků do služby v církvi. Společná práce může zvláště v oblastech, kde už je málo aktivních věřících, napomoci k novému vytvoření fungujících struktur farnosti a základního společenství věřících.

V týmu je velmi výrazně vnímána zásadní role moderátora, který může mnohé ovlivnit v často se obměňující sestavě spolupracovníků. Moderátor je člověk, který členy týmu více zná a taktéž je obeznámen s potřebami lidí ve svěřených farnostech. Tento přehled mu usnadňuje skloubení těchto skutečností, snaží se tedy zapojit spolupracovníky v té činnosti, ke které mají vztah a vlohy.

Zároveň díky kontaktu s jednotlivými členy může citlivě pomoci v rámci utváření dobrých vztahů v rámci týmu. Moderátor je mnohdy obeznámen i s tím, co prožívají členové týmu v osobním životě a proto také často vytvoří prostor, aby mohli řešit své problémy a tím pak měli volné ruce pro nasazení v týmu.

Důležitou zásadou, která se ve FATYMu osvědčila, je, že každému je přednostně svěřována ta činnost, ke které má vlohy a která ho baví. Tím se s určitým stupněm nadšení může uskutečňovat poměrně pestrá činnost. Vždyť když někdo dělá něco, co mu jde, vypadá to zcela jinak, než kdyby tutéž činnost dělal někdo jen kvůli tomu, že mu to bylo nařízeno. Ve FATYMu se občas stane, že je některá aktivita s odchodem toho, kdo se o ni staral, pozastavena a je na ni navázáno, až se třeba i po několika letech objeví obdobně obdarovaný spolupracovník.

Na základě rozvíjející se spolupráce na území spravovaném FATYMem v běžných oblastech života, např. ve školství, na úřadech apod. lze pozorovat konkrétní přínos v tom, že nastal výrazný posun ve vnímání církve okolím, byla překonána většina předsudků vůči ní, byl položen základ vztahů důvěry. Ve farnostech nastalo mírné oživení, což je oproti původnímu, téměř mrtvému stavu, velký pokrok.

Vícekrát byl zmíněn nízký počet laických spolupracovníků. Díky nim by mohly být dosavadní činnosti více propracovány.

Tým, který mimo pastorační, která je mu svěřena do správy, přibírá další aktivity, musí být stále ve střehu, aby tyto činnosti nebyly na úkor vlastních farností, naopak, aby i farníci byli vtahováni do spolupráce. V podání FATYMu se toto daří uplatňovat v projektu Jeníkov, kdy je již zřejmý zájem moravských farníků o život tamních obyvatel, a kteří podle svých možností přispívají rukou přiloženou k dílu (různé opravy, kompletování brožur, roznos zpravodajů apod.), materiální pomocí či modlitbou.

Dále se podpora farníků v aktivitách týmu projevuje pravidelně při lidových misiích, kdy se především mládež účastní zvaní na misie s roznosem koláčků. Ostatní farníci jsou v době konání misí přizváni, aby je podpořili svou modlitbou, a jsou tak uváděni do důležité spolupráce.

Úskalí, kterými farní tým ve Vranově procházel, se týkala např. krize finanční, krize vztahů, krize ztráty chuti k službě, pomluv okolí, nedostatku pomocníků, nedostatku sil při přidávání nových farností, při množství činností, kdy bylo nesnadné vidět priority apod. V těchto obtížích byla zakoušena velká pomoc v modlitbě, a to především v modlitbě společné za konkrétní oblasti, kde se vyskytl problém. Tým se snaží takovým krizím předcházet, proto si pravidelně vyhrazuje chvíle pro vzájemné sdílení, společné zážitky, stále znovu se vrací k ožívování motivace. Jedná se o trvalý „boj“ o udržení původního směru.

Jak je patrné z celé práce, FATYM a jeho způsob činnosti není vlastně ničím novým, co by církev v minulosti neznala a nepoužívala. Jedná se jen o pokus - staré osvědčené formy pastorační a šíření víry spojit s novými metodami a možnostmi a uplatnit je v konkrétních podmínkách s konkrétními lidmi. A právě v tom je ona originalita. Jedná se totiž o autentickou odpověď na výzvy a znamení doby tak, jak nám je současnost nabízí v naší zemi. Tato zkušenost se tak může stát pro mnohé inspirativní.

Projekt FATYM se stále zřetelněji ukazuje jako jedna z mnoha možných cest nové evangelizace, která by mohla být v budoucnu dále rozvíjena i na dalších územích naší vlasti. Dobrou službu by zde jistě prokázaly mnohé zkušenosti těch, kdo v takovém týmu žijí, dále kněží i laiků, kteří již působí jinde, ať už v pastorační mimo farní tým nebo ve zcela jiné oblasti a mohli by posoudit, jak pobyt v tomto společenství a způsob jeho služby přispěly k jejich formaci pro další život a k formaci osob, ke kterým je činnost namířena v kombinaci s novými podněty, které by mohly vzejít z jiných zdrojů.

Bylo by však nesmyslné chtít vytvořit další stejný FATYM tak, jak jej zde popisují. Vždyť „když dva dělají totéž, není to totéž“. Spíše bych tímto ráda přispěla k tomu, aby tak

jako kněží a jejich spolupracovníci hledají a v mnohém i nacházejí svou vlastní cestu služby v církvi a v evangelizaci, tak aby i každý z nás našel svou originální cestu služby i svědectví o Kristu. Vždyť podle osobního obdarování každého z nás sám Bůh napovídá, jak by to mohlo a snad i mělo vypadat.

Nebojme se tedy naslouchat Duchu svatému a nechat se vést originálními cestami.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DOKUMENTY MAGISTERIA

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Dekret o apoštolátu laiků *Apostolicam actuositatem*, (ze dne 18. listopadu 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, (ze dne 7. prosince 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus* (ze dne 28. října 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Věřoučná konstituce o církvi *Lumen Gentium*, (ze dne 21. listopadu 1964), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis*, (ze dne 7. prosince 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

JAN XXIII., enc. Mater et Magistra, 15. 5. 1961: AAS 53, 1961, 454, in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, AA 32.

JAN PAVEL II., Encyklika O stálé platnosti misijního poslání *Redemptoris missio*, Praha: Zvon, 1994.

Kodex kanonického práva, Praha: Zvon, 1994.

PAVEL IV.: Apoštolská exhortace *Evangelii nuntiandi*, Praha: Zvon, 1990.

PIUS XII., proslov Six ans se sont écoulés, 5. 10. 1957: AAS 49, 1957, 927, in: *Lumen gentium*.

LITERATURA

AMBROS Pavel, Kam směřuje česká katolická církev?, Velehrad, Refugium Velehrad-Roma s r.o., 1999.

AMBROS Pavel, Církev, kultura, společnost, misie. Pastorální teologie V., Olomouc: Mgr. Jiří Burget, 2000.

CUSKELLY E[...]. J[...]., Současná spiritualita, duchovní život z hlediska současné psychologie, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994.

DUNDA Marek, Dědictví otců zachovej nám, Pane aneb Lidové misie s Fatymem, A.M.I.M.S. Vranov n.D. - Přímětice - Bítov, 2005.

GÓRECKI Edward, Církev se uskutečňuje ve farnosti, Olomouc: Matice cyrilometodějská s r.o., 1996.

HRDINA Antonín: Kanonické právo, Praha: EUROLEX BOHEMIA s.r.o., 2002.

KAŠNÝ Jiří (ed.): Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

Kongregace pro klérus, Kněz, pastýř a vůdce farního společenství, Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2002.

NEŠPOR Petr, DOLEŽELOVÁ Jaroslava (ed.): Diecéze – živý organismus?, Biskupství brněnské, 2007.

OPATRNÝ Aleš: Pastore v postmoderní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

OPATRNÝ Aleš, Cesty pastore v pluralitní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006.

Směr Velehrad, A.M.I.M.S. Vranov n. D. – Přímětice – Bítov, 2004.

TETTAMANZI Dionigi, Duchovní život kněza, vydavatelství DON BOSCO, 2004.

TRETERA Jiří Rajmund: Církevní právo, Praha: Jan Krigl, nakladatelství, 1993.

TRETERA Jiří Rajmund: Konfesní právo a církevní právo, Praha: Jan Krigl, nakladatelství, výroba a expedice tiskovin, 1997.

ČLÁNKY

DUNDA Marek: Mezinárodní časopis pod jedním názvem, in: Milujte se! 9/2009, III. ročník, 63.

PIOTROVSKI Mieczyslaw: Hnutí čistých srdcí, in: Milujte se! 5/2008, II. ročník, 62-63.

URBAN Jan Evangelista, O pravé evangelizaci, in Teologické texty 1, 1992.

ZAHRADNÍČEK Pavel: Milujte se! jako dobrodružství s Bohem, in: Milujte se! 6/2008, II. Ročník, 63.

ZAHRADNÍČEK Pavel: Internetová křesťanská televize, in: Milujte se!, 1/2007, 51

SEZNAM INTERNETOVÝCH ODKAZŮ

<http://www.fatym.com>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Sudet%C5%A1%C3%AD_N%C4%9Bmci, (19. 6. 2009)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sudety>, (19. 6. 2009)

<http://snem.cirkev.cz/index.html?menu=72&id=902>, (19. 6. 2009)

<http://www.czcs.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-3--uvod>, (19. 6. 2009)

<http://cs.cirkev.crossmap.com/statistika/zavery/1.htm>, (16. 6. 2009)

<http://www.czso.cz>, (16. 6. 2009)

<http://www.znoj-tyden.cz/2001/c11801736607.htm>, (19. 6. 2009)

http://www.pastorace.cz/index.php?typ=clanky&sel_id=1161, (29. 3. 2008)

<http://druzina.svjakub.cz/>, (26. 3. 2009)

<http://lenkavotavova.wenode.cz/o-nas>, (26. 3. 2009)

<http://bezva.info/taf/nabidka.htm>, (26. 3. 2008)

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ukrajina#N.C3.A1bo.C5.BEenstr.C3.AD>, (29. 6. 2009)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I: DVANÁCTERO POUTNÍKA

Příloha č. II: TABULKA POČTU VĚŘÍCÍCH DLE SČÍTÁNÍ LIDU Z R.2001 VE FARNOSTECH SPRAVOVANÝCH FATYMEM VRANOV NAD DYJÍ

Příloha č. III: PLNÝ TEXT ZNĚNÍ MODLITBY K PANNĚ MARIÍ JENÍKOVSKÉ

PŘÍLOHY

Příloha č. I:

DVANÁCTERO POUTNÍKA

(kdo neplní – naříká)

- I. Poutník si sám stanovuje svůj úmysl pouti, na který chce pout' obětovat a to tak, aby tento úmysl obstál i před Bohem. Častěji na něj vzpomene.
- II. Poutník si je vědom, že po dobu pouti (i po ní) vydává přede všemi mimořádné svědectví o své víře a snaží se svým příkladem, slovem či úsměvem povzbudit ty, se kterými se náhodně setká.
- III. Poutník nikdy nereptá, obtíže pouti přijímá jako příležitost k oběti nesené s láskou pro Ježíše Krista a Pannu Marii.
- IV. Poutník se snaží o maximální dochvilnost, disciplinovanost a ohleduplnost a to i při chůzi v silničním provozu, při společných programech i při odpočinku.
- V. Poutník vidí v ostatních poutnících své bratry a sestry, pomáhá jim nést těžkosti pouti, pracuje pro vzájemné sblížování, sjednocování a povzbuzování. Netrhá potní skupinu a nevytváří partikulární přátelství (známosti), které by ho omezovaly v aktivním vztahu k ostatním.
- VI. Poutník se ochotně a aktivně zapojuje podle svých možností do služeb při pouti a nehledá výmluvy.
- VII. Poutník se aktivně účastní celého programu (včetně modliteb, zpěvu, naslouchání atd.)
- VIII. Poutník je vděčný všem, kteří ho při pouti přijímají a jakkoli podporují a dbá na to, aby vše půjčené vrátil včas a v pořádku a místa, kde pobývá, zanechal upravená a v pořádku.
- IX. Ani přes vyčerpanost, bolesti a únavu se poutník nenechá vyprovokovat k netrpělivosti, nervozitě a nelásce.
- X. Poutník si je vědom i kajícího rozměru, a proto v tyto dny nevyhledává světské radovánky (např. diskotéky, televizi atd.) a má i ochotu dle svých možností mít

ducha odříkání a sebezáporu (např. zbytečné sladkosti, zmrzlina, alkohol atd.) a volí i přiměřené a slušné oblečení.

XI. Poutník se nevzdává – PRO MILÉHO NIC TĚŽKÉHO.

XII. Milosti, které poutník načerpá, jsou k jeho upevnění v dobrém a k tomu, aby jimi povzbudil další, proto po návratu z pouti o ní nemlčí.

Omnia ad Bonum adhibere!

Převzato z poutního zpěvníku Směr Velehrad, A.M.I.M.S. Vranov n. D. – Přímětice – Bítov, 2004.

Příloha č. II:**TABULKA POČTU VĚŘÍCÍCH DLE SČÍTÁNÍ LIDU Z R.2001 VE FARNOSTECH
SPRAVOVANÝCH FATYMEM VRANOV NAD DYJÍ**

Obec	Obyvatel celkem	Počet věřících	Z toho Římskokatolické vyznání	Procentuální zastoupení katolíků
Vranov nad Dyjí	919	305	279	30,36
Štítary	677	328	312	46,09
Šumná	606	278	262	43,23
Starý Petřín	266	149	143	53,76
Lančov	251	137	136	54,18
Šafov	183	53	46	25,14
Stálky	146	49	49	33,56
Korolupy	205	116	112	54,63
Olbramkostel	517	223	187	36,17
Plenkovice	327	233	231	70,64
Bítov	154	105	99	64,29
Oslnovice	107	78	76	71,03
Chvalatice	130	61	61	46,92
Lubnice	90	56	56	62,22

Tabulka údajů ze Sčítání lidí, domů a bytů 2001, <http://www.czso.cz>

Příloha č. III:

PLNÝ TEXT ZNĚNÍ MODLITBY K PANNĚ MARIÍ JENÍKOVSKÉ

Maria, Matko Důvěry,

Tys neochvějně spoléhala na Boží lásku i v nejtěžších zkouškách svého života,

když jsi pocítovala nebezpečí, bezmocnost a osamocenost

a tím jsi dala Pánu příležitost, aby na Tobě vykonal veliké věci.

Od Tebe se chceme učit opravdově důvěřovat našemu Bohu

a tak jako Ty ho vytrvale milovat za všech okolností

a odevzdaně s radostí přijímat jeho vůli

i kdyby měnila naše plány a byla pro nás těžká.

Maria, Tvé přímlově svěřujeme spásu svou a svých bližních

a všechny své pozemské úmysly a starosti,

ať i skrze nás může být oslaven náš Pán.

Amen.

Imprimatur: † Mons.ThDr. Josef Koukl 22. 5.02, č.j. 652/02

RÉSUMÉ

FARNÍ TÝM VRANOV NAD DYJÍ

FATYM Vranov nad Dyjí je společenství katolických kněží, jáhnů a jejich dalších spolupracovníků. Tato bakalářská práce má přispět k zmapování činnosti tohoto farního týmu, který působí v brněnské diecézi od roku 1996, kdy byl vytvořen z rozhodnutí brněnského biskupa Mons. Vojtěcha Cikrleho. Jedná se o společnou správu několika kněží nad větším množstvím farností za spolupráce laiků. Mimo to, že se FATYM stará o svěřené farnosti, snaží se jeho členové podle svých sil vypomáhat v různých oblastech pastorače v naší zemi.

Tato práce se snaží přiblížit konkrétní pojetí společné duchovní správy, která doposud není v naší zemi zažitá, vyhodnotit projekt a nabídnout některé jeho prvky k dalšímu pastoračnímu využití. Nabízí se zde pohled na týmovou spolupráci s laiky, kteří v mnohém přispívají pastorači týmu svěřených farností, a díky nimž se daří i v projektech mimo hranice těchto farností.

K aktivitám týmu patří například lidové misie, organizování pěších poutí, mariánské družiny, tiskový apoštolát, internetová televize, iniciativa Čistá láska, vydávání časopisu Milujte se!, apod. Na tom všem se toto společenství kněží, jáhnů a laiků spolupodílí.

SUMMARY

VRANOV NAD DYJÍ PARISH TEAM (BACHELOR THESIS)

Vranov nad Dyjí Parish Team (FATYM) is a community of Catholic priests, deacons and other collaborators in the Brno diocese. It is based on joint management of several priests over a greater number of parishes. The team was created by decision of the Brno diocese bishop Mons. Vojtěch Cikrle in 1996. In addition to the fact that FATYM administrates conferred parishes, the team members try – using their specific charismas and abilities - to help out in different areas pastoral care in our country. Its activities include the parish's missions, the organization of pilgrimages on foot, Marian brotherhoods, press apostolate, Internet TV broadcasting, Pure Love Initiative, publishing “Milujte se!” (Love each other) magazine, etc. In this bachelor thesis I would like to closer outline these activities and evaluate this project.

Keywords:

parish team; parish; priest; lay collaborators; pastoral care